नाशिक महानगरपालिका,नाशिक
मुख्यलेखापरिक्षक यांचे कार्यालय,
जा.क्र/मुलेप/डेस्क-4/865/2024,
दिनांक - 05/01/2024.

प्रति,
मा. आयुक्त तथा प्रशासक
नाशिक महानगरपालिका, नाशिक.

विषय :- मुख्य वित्त व लेखा विभागाचे सन 2022-23 या आर्थिक वर्षाचे वार्षिक लेख्यांचा लेखा परिक्षण अहवाल.

संदर्भ :- 1) महाराष्ट्र शासन नगरविकास परिपत्रक के. लोलेस 2016/प्र.क्र.03/नवि-31 दि. 22/01/2016.
2) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/वशि/डेस्क-6/142/2023 दि. 11/04/2023
3) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-6/158/2023 दि.13/04/2023
4) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-6/159/2023 दि. 13/04/2023
5) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-6/160/2023 दि. 13/04/2023
6) वित्त व लेखा विभागाकडील पत्र जा.क्र./मनपा/लेखा/119/2023 दि. 09/05/2023
7) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-9/344/2023 दि. 01/06/2023
8) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/वशि/362/2023 दि.02/06/2023
9) या कार्यालयचे पत्र जा.क्र. /मुलेप/वशि/डेस्क-6/406/2023 दि. 11/06/2023
10) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क/406/2023 दि. 14/06/2023
11) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-6/407/2023 दि. 14/06/2023
12) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-6/408/2023 दि. 14/06/2023
13) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-9/409/2023 दि. 14/06/2023
14) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-5/410/2023 दि. 14/06/2023
15) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-5/411/2023 दि. 14/06/2023
16) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/वशि/421/2023 दि. 15/06/2023
17) वित्त व लेखा विभागाकडील पत्र जा.क्र./मनपा/लेखा/वशि/240 /2023 दि. 20/06/2023
18) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-9/517/2023 दि. 10/07/2023
19) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-9/579/2023 दि. 25/07/2023
20) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क/584/2023 दि. 26/07/2023
21) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-6/585/2023 दि. 26/07/2023
22) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-6/587/2023 दि. 26/07/2023
23) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र. /मुलेप/वशि/डेस्क-6/586/2023 दि. 26/07/2023
24) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-5/588/2023 दि. 26/07/2023
25) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-1/589/2023 दि. 26/07/2023
26) वित्त व लेखा विभागाकडील पत्र जा.क्र./मनपा/लेखा/वशि/382 /2023 दि. 30/07/2023
27) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/वशि/626/2023 दि. 31/07/2023

28) वित्त व लेखा विभागाकडील पत्र जा.क्र./मनपा/लेखा/वशि/403 /2023 दि. 17/08/2023
29) वित्त व लेखा विभागाकडील पत्र जा.क्र./मनपा/लेखा/वशि/ 438/2023 दि. 23/08/2023
30) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/वशि/678/2023 दि. 06/09/2023
31) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/डेस्क-9/682/2023 दि. 11/09/2023.
32) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/वशि/डेस्क/730/2023 दि. 30/10/2023.
33) वित्त व लेखा विभागाकडील पत्र जा.क्र./मनपा/लेखा/606/2023 दि.01/11/2023
34) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/वशि/793/2023 दि. 01/12/2023.
35) वित्त व लेखा विभागाकडील पत्र जा.क्र./मनपा/लेखा/683/2023 दि. 07/12/2023
36) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/वशि/815/2023 दि. 11/12/2023.
37) वित्त व लेखा विभागाकडील पत्र जा.क्र./मनपा/लेखा/672/2023 दि. 06/12/2023
38) वित्त व लेखा विभागाकडील पत्र जा.क्र./मनपा/लेखा/700/2023 दि. 12/12/2023
39) वित्त व लेखा विभागाकडील पत्र जा.क्र./मनपा/लेखा/700/2023 दिनांक 12/12/2023
40) वित्त व लेखा विभागाकडील पत्र जा.क्र./मनपा/लेखा/715/2023 दि. 18/12/2023
41) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/वशि/831/2023 दि. 21/12/2023.
42) या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र./मुलेप/वशि/832/2023 दि. 21/12/2023.
43) वित्त व लेखा विभागाकडील पत्र जा.क्र./मनपा/लेखा/वशि/कार्या-2/723/2023 दि. 19/12/2023

सन 2022-23 चे वार्षिक लेखे (जमा-खर्च) संदर्भातील अभिलेखे तपासणीकामी लेखा विभागाने लेखापरिक्षण विभागास सादर केले होते. त्यानुसार लेखा विभागाने उपलब्ध करुन दिलेल्या लेख्यांच्या आधारे सन 2022-23 या आर्थिक वर्षाच्या वार्षिक लेख्यांची तपासणी करण्यात आली असता संबंधित कर्मचारी यांचेकडून आक्षेपित र. रु. 10,21,706/- वसुल करण्यात आलेले आहे. तथापी, खालील प्रमाणे आक्षेप आढळुन आले आहेत.

परिच्छेद क्र. 1 :- सन 2022-23 च्या मनपाच्या मंजुर अंदाजपत्रकाची पडताळणी केली असता पुढील प्रमाणे परिस्थिती आढळुन येत आहे.

१) सन 2022-23 जमा खर्चाची संक्षिप्त आकडेवारी तपशिल पुढील प्रमाणे आहे :-

(रू. लाखात)

अंदाजपत्रक	मा.आयुत्तांनी शिफारस केलेले अंदाज	मा.स्थायी समितीने शिफारस केलेले अंदाज	मा.महासभेचे मुळ अंदाजपत्रक	सुधारीत अंदाजपत्रक	प्रत्यक्ष जमा व खर्च
अ) जमा					
प्रारंभिची शिल्लक	5352.50	5352.50	5352.50	29453.13	29453.13
अंदाजपत्रक अ	187199	221196	187199	175388	175903
अंदाजपत्रक क	10940.5	10941	10941	12762	12193.7

अंदाजपत्रक	मा.आयुक्तांनी शिफारस केलेले अंदाज	मा.स्थायी समितीने शिफारस केलेले अंदाज	मा.महासभेचे मुळ अंदाजपत्रक	सुधारीत अंदाजपत्रक	प्रत्यक्ष जमा व खर्च
अंदाजपत्रक प	158	158	158	197	192.12
एकूण	198298	232295	198298	188347	188289
अग्रीम जमा	19055.50	19055.50	19055.50	19912.01	17171.81
एकूण एकंदर जमा	217353.00	251350.00	217353.00	208258.51	205460.93
प्रारंभिक शिल्लकेसह एकूण जमा	222705.50	256702.50	222705.50	237711.64	234914.06
ब) खर्च(महसुली) अ,क,प	116009.00	118419.00	116009.00	140255.53	127087.04
भांडवली खर्च अ,क,प	95812.00	127397.00	95812.00	80184.52	65816.72
अग्रीम खर्च	10081.00	10081.00	10081.00	12145.48	12177.18
एकूण एकंदर खर्च	221902.00	255897.00	221902.00	232585.53	205080.94
अखेर शिल्लक	803.50	805.50	803.50	5126.10	29833.11
एकूण एकंदर	222705.5	256702.5	222705.5	237711.63	234914.05

सन 2022-2023 या वर्षाच्या अंदाजपत्रकात जमा रक्कमेचे अंदाज प्रारंभिक शिल्लकेसह एकूण अंदाज र. रु. 222705.50 लक्ष धरले परंतु प्रत्यक्षात जमा मात्र र. रु. 234914.06 लक्ष जमा झालेत म्हणजेच जमा मुळ अंदाजापेक्षा (प्रारंभिक शिल्लक वगळुन) र.रु. 11892.07 लक्ष इतकी कमी रक्कम जमा झालेली आहे. वित्तिय वर्षे सन 2021-22 च्या प्रत्यक्ष जमा रक्कमेच्या अनुषंगाने अर्थसंकल्पात सरासरी वाढ दर्शविणे आवश्यक असतांना अवास्तव अंदाज दर्शविण्यात आलेत. त्यामुळे मनपाचे खर्चाचे अवास्तव अंदाज दर्शविण्यात आलेत. त्यामुळे मनपाचे खर्चाचे वास्तववादी नियोजन करण्यास अडचणी येण्याची शक्यता नाकारता येणार नाही.

नाशिक महानगरपालिकेचा बांधील खर्च किती आहे, तसेच सदर खर्चाच्या आस्थपना खर्च किती टक्के आहे, यबाबत माहितीसह आकडेवारी उपलब्ध करुन देणेत आलेली नाही.

२) मागील तीन वर्षाची अर्थसंकल्पिय तरतुदीची संक्षिप्त आकडेवारी

मागील तीन वर्षातील मंजुर अंदाजपत्रकानुसार मा.आयुक्त, मा. स्थायी समिती, मा. महासभा यांचे अंदाज तसेच प्रत्यक्ष जमा व खर्चाचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे.

(रू. कोटीमध्ये)

वर्ष	मा.आयुक्त	मा.स्थायी समिती	मा.महासभा	प्रत्यक्ष जमा	प्रत्यक्ष खर्च
2019-20	1894.50	1983.50	2335.87	2078.15	1338.27
2020-21	2161.79	2390.34	2942.18	2265.14	1725.51

वर्ष	मा.आयुक्त	मा.स्थायी समिती	मा.महासभा	प्रत्यक्ष जमा	प्रत्यक्ष खर्च
2021-22	2361.56	2763.81	2888.81	2429.01	2134.48
एकूण	6417.85	7137.65	8166.86	6772.30	5198.26
सरासरी	2139.28	2379.22	2722.29	2257.43	1732.75

उपरोक्त विवरण पत्रावरून व अर्थकंल्पीय विवरणावरून खालील प्रमाणे अभिप्राय देण्यात येत आहे.

मनपाचे अर्थसंकल्पीय अंदाज हे पारंपारीक पध्दतीने घेतलेले आहेत. अर्थसंकल्प वास्तववादी होण्यासाठी मागील तीन वर्षाच्या प्रत्यक्ष जमा रकमा, थकबाकी रक्कम या गृहीत धरणे आवश्यक आहे व त्यावर आधारीत चालु अर्थसंकल्पात जमा गृहीत धरली पाहिजे. परंतु उपरोक्त तक्त्यावरुन दिसुन येते की, मागील 3 वर्षातील प्रत्यक्ष जमा रकम खुप कमी आहेत. त्या तुलनेत मागील तीन वर्षाची जमेची सरासरी 1732.75 कोटी असतांन सन 2022-23 य वित्तीय वर्षात मुळ अंदाजपत्रकानुसार र. रु. 2227.06 कोटी एवढी रक्कम अंदाजीत केलेली होती. तथापी प्रत्यक्ष प्रारंभिक शिल्केसह र. रु. 2349.14 कोटी जमा झाली आहे. म्हणजेच प्रत्यक्ष प्रंरभिक शिल्लक वगळुन र.रु. 2054.61 इतकीच रक्कम जमा झाली आहे. तसेच मागील तीन वर्षाची खर्चाची सरासरी 1732.75 कोटी असतांना मुळ अंदाजपत्रकानुसार खर्च रूपये 2888.81 कोटी अंदाजीत केलेला होता. प्रत्यक्षात रूपये 2050.81 कोटी प्रत्यक्ष खर्च केला आहे. यामुळे अंदाजपत्रकातील रकमा या वास्तववादी असण्याकडे यापुढे प्रयत्न व्हावेत. यापुढे महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखासंहिता नियम क्र. 26 (3) प्रमाणे कार्यवाही करणेबाबत दक्षता घ्यावी.

३) <u>सन 2022-23 मधील प्रत्यक्ष उत्पन्न व तरतुदीमधील मोठ्या फरकाबाबत :-</u>

(लेखाशिर्षानिहाय काही उदा. दाखल जमा रक्कमांचा गोषवारा)

अ.क्र.	जमा बाजू लेखाशिर्ष	कोड नं.	मा. आयुक्त यांची मुळ अंदाजपत्रक (र. रु लाखात)	मा. महासभेने मंजुर केलेले अंदाजपत्रक (र. रु. लाखात)	जमा रक्कम रुपये (र. रु. लाखत)	तफावत र. रु. (5-6) (र. रु. लाखात)	तरतुदीपेक्षा कमी उत्पनाची टक्केवारी
1	2	3	4	5	6	7	8
1	स्थानिक संस्था कर जमा	1302	50.00	50.00	0.00	50.00	100%
2	मनपा गाळे/ओटे जागा लायसेन्स फी	1123	1550.00	1550.00	1079.98	470.02	30.32%
3	मनपा गाळे/ ओटे हस्तांतरण फी	1136	50.00	50.00	8.43	41.57	83.14%
4	जाहिरात जागा लायसेन्स फी	1376	100.00	100.00	48.39	51.61	48.39%
5	मनपा भुखंड बीओटी तत्वावर देणे	1296	20000.00	20000.00	68.70	19931.30	99.66%
6	हार्डशिप प्रमिअम फी	1352	733.00	733.00	50.42	682.58	93.12%
7	अनधिकृत बांधकाम	1138	1124.00	1124.00	317.51	806.49	71.75%
8	बांधकाम परवानगी	1353	748.00	748.00	5.35	742.65	99.29%

अ.क्र.	जमा बाजू लेखाशिर्ष	कोड नं.	मा. आयुक्त यांची मुळ अंदाजपत्रक (र. रु लाखात)	मा. महासभेने मंजुर केलेले अंदाजपत्रक (र. रु. लाखात)	जमा रक्कम रुपये (र. रु. लाखत)	तफावत र. रु. (5-6) (र. रु. लाखात)	तरतुदीपेक्षा कमी उत्पनाची टक्केवारी
1	2	3	4	5	6	7	8
	देतांना गटार जोडणी शुल्क						
9	जैविक कचरा विल्हेवाट व त्यावरील रॉयल्टी	1341	64.00	64.00	0.00	64.00	100.00%
10	फेरिवाला दैनंदिन जागा लायसेन्स फी	1312	800.00	800.00	0.20	799.80	99.98%
11	महात्मा फुले जन आरोग्य योजना अनुदान	1368	23.00	23.00	0.00	23.00	100.00%
12	बांधकाम व पाडकाम कचऱ्यापोटी वापरकर्ता शुल्क	1371	100.00	100.00	00.00	100.00	100.00%
13	मोबिलायझेशन ॲडव्हान्स इंटरेस्ट जमा	1374	50.00	50.00	0.00	50.00	100.00%
14	मक्तेदार व अन्य सर्व अग्रीम जमा	1197	100.00	100.00	3.69	96.31	96.31%
15	रस्ते बांधणी व त्याचे परिक्षण अनुदान	1150	500.00	500.00	00.00	500.00	100.00%
		एकूण	25992.00	25992.00	1582.67	24409.33	

वरील उदाहरणादाखल लेखाशिर्षामध्ये मा. आयुक्त **व** मा. महासभा यांचे मुळ अंदाज पत्रकात र. रू. 259.92 कोटी जमा अपेक्षित धरली होती. मात्र वर्षाअखेर ती प्रत्यक्षात र. रू. 15.83 कोटी इतकीच जमा झाली. म्हणजे र. रू. 244.09 कोटी इतकी कमी जमा झाली असुन, याप्रमाणे कमी रकमा मनपास प्रत्यक्षात जमा झालेल्या आहेत. मात्र उपरोक्त प्रमाणे महसुल गोळा होण्याच्या अपेक्षेने उत्पन्नापेक्षा जादा विविध विकास कामांची प्रकरणे सादर/मंजुर झालेली आहे. त्यामुळे म. न. पा. च्या दायित्वामध्ये मोठ्या प्रमाणावर वाढ होत आहे. सबब वार्षिक अंदाजपत्रक वास्तववादी असणे आवश्यक आहे.

४) <u>सन 2022-23 मध्ये काही उदा. दाखल लेखाशिर्षामध्ये कोणत्याही प्रकारचे उत्पन्न (रकमा जमा) झालेले नाही.</u>

अ.क्र.	जमा बाजू लेखाशिर्ष	कोड नं.	मा. आयुक्त यांची मुळ अंदाजपत्रक (र. रु लाखात)	मा. महासभेने मंजुर केलेले अंदाजपत्रक (र. रु. लाखात)	जमा रक्कम रुपये (र. रु. लाखत)	तफावत र. रु. (5-6) (र. रु. लाखात)	तरतुदीपेक्षा कमी उत्पनाची टक्केवारी
1	2	3	4	5	6	7	8
1	स्थानिक संस्था कर जमा	1302	50.00	50.00	00.00	50.00	100%
2	स्थानिक संस्था कर व्याज	1303	5.00	5.00	00.00	5.00	100%
3	टी.डी.आर इन्फ्रा स्ट्रक्चर फी	1351	22.00	22.00	00.00	22.00	100%
4	जैविक कचरा विल्हेवाट व त्यावरील रॉयल्टी	1341	64.00	64.00	0.00	64.00	100.00%
5	महात्मा फुले जन आरोग्य योजना अनुदान	1368	23.00	23.00	0.00	23.00	100.00%
6	बांधकाम व पाडकाम कचऱ्यापोटी वापरकर्ता शुल्क	1371	100.00	100.00	00.00	100.00	100.00%
7	मोबिलायझेशन ॲडव्हान्स इंटरेस्ट जमा	1374	50.00	50.00	0.00	50.00	100.00%
8	रस्ते बांधणी व त्याचे परिक्षण अनुदान	1150	500.00	500.00	00.00	500.00	100.00%

वरील उदा. दाखल लेखाशिर्षात कोणत्याही रकमा जमा (उत्पन्न मिळालेले) झाल्याचे दिसुन येत नाही, अशा अनेक लेखाशिर्षात तरतुदी मोठ्या प्रमाणात अपेक्षित धरण्यात आल्या, मात्र उत्पन्न मिळालेले (रकमा जमा) नाही. तरी अर्थसंकल्पीय तरतुद वास्तववादी असण्याच्या दृष्टीने दक्षता घेणे आवश्यक आहे.

परिच्छेद क्र. 2 :- शासन निर्देशाप्रमाणे 21 % राखीव खर्च बाबी बाबत.....

संदर्भ :- जा.क्र./नामनपा/लेखा व वित्त/कार्यासन-50/509/2023, दिनांक 20/09/2023 रोजीचे आपले पत्र.

विषयांकीत प्रकरणी खालील शासन आदेशान्वये अर्थसंकल्पीय तरतुदी विषद केलेल्या आहेत.

अ) नगरविकास विभाग शासन निर्णय क्र. जीईएन-1093/325/प्र.क्र. 24 नवि-32 दि. 17/04/1993 व नगरविकास विभाग शासन निर्णय क्र. जीईएन-1093/1198/नवि-14 दि. 14/07/1993 अन्वये महिला व बालविकास कल्याण यासाठी 5%

ब) नगरविकास विभाग शासन निर्णय क्र. दिव्यांग-2018/प्र.क्र. 52/18 नवि-28 दि. 10/05/2018 अन्वये दिव्यांग व्यक्तींसाठी 5% राखीव निधी.

क) नगरविकास विभाग, आरोग्य मंत्रालय, मुंबई 32 दि. 03/07/1982 अन्वये मागासवर्गीय कल्याणकारी योजना 5%

ड) नगरविकास विभाग, शासन परिअपत्रक क्र. जी एन 1098/प्र.क्र. 21/98/नवि-24 दि. 09/03/1998 अन्वये क्रिडा क्षेत्रासाठी 5% .

उपरोक्त शासन निर्देशाप्रमाणे महानगरपालिकेने अर्थसंकल्पीय तरतुदी करणे आवश्यक आहे.

सन 2022-23 च्या अर्थसंकल्पात महानगरपालिकेने उक्त बाबींबर केलेल्या तरतुदी व खर्च नमुद करण्यात आला असून त्याच तपशिल खालील प्रमाणे.

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	लेखाशिर्ष	सन 2022-23 मा. महासभेची तरतूद	सन 2022-23 केलेला प्रत्यक्ष खरेच	खर्चाची टक्केवारी
1	महिला व बालविकास कल्याण कार्यक्रम 5%	4200.00	1765.36	42.03%
2	दिव्यांग पुनर्वसन 5%	4200.00	773.93	18.43%
3	मागासवर्ग कल्याण 5%	4200.00	1985.69	47.28%
4	क्रीडा 5%	4200.00	3601.03	85.74%
5	प्रशिक्षण 1%	1000.00	3.47	0.35%
	एकुण	17800.00	8129.48	45.67%

वरील खर्च आकडेवारी विचारात घेता, तरतुदीच्या 45.67 % इतकाच खर्च करणेत आलेला आहे. म्हणजेच 54.33% इतका कमी खर्च करणेत आला. याबाबत मा. शासन निकषानुसार खर्च करणेत आला. याबाबत मा. शासन निकषानुसार खर्च करण्याबाबत उपाययोजना करणे आवश्यक आहे. शासन निर्णयानुसार राखीव निधी पुर्ण वापर न झाल्याबाबत खुलासा करावा.

महाराष्ट्र नागरी क्षेत्र झाडांचे संरक्षण व जतन अधिनियम 1975 अन्वये झाडे तोडण्याचे नियमन करून राज्याच्या नागरी क्षेत्रातील झाडांचे जतन करण्यासाठी अधिक चांगली तरतुद करण्यासाठी आणि त्या क्षेत्रात समुचित प्रमाणात नविन झाडे लावण्याची तरतुद करणे अंतर्भूत करण्यात आलेले आहे. या अधिनियमातील कलम 2 (क) मध्ये झाडांचे जतन करणे म्हणजे केवळ नविन झाडे जिवंत राहण्यासाठी आणि त्यांच्या संख्येत वाढ होणे करीता इतर कामे करणे असे स्पष्ट नमुद केलेले आहे. तसेच प्रकरण सहा कलम 15 अन्वये एकूण जमा रकमेच्या ½ % रकमेची वृक्ष प्राधिकरण खाती तरतुद करणे आवश्यक असल्याचे नमुद केलेले आहे. तथापि, वृक्ष निधी अंशदान खाती मुळ अंदाजपत्रकात व सुधारीत अंदाजत्रकात किती तरतुद केलेली आहे या बाबत विभागाने लेखाशिर्ष व संगणककोड क्रमांकासह माहिती उपलब्ध करून देणेत आली नसल्याने त्या बाबतची पडताळणी करता आली नाही.

परिच्छेद क्र. ३ :- सन 2022-2023 मधील पुर्नविनियोजनातील अनियमितते बाबत:-

(रुपये लक्ष)

संगनक कोड	सन 2022 – 2023 तरतुद	घट	वाढ	एकूण	पुर्नवियोजन	तफावत	सुधारीत	एकुण	सुधारीत नुसार तफावत
2367	65.00	10.00	10.00	65.00	96.16	-31.16	95.00	95.00	-1.16
2973	251.00	0.50	0.00	250.50	86.92	163.58	75.00	74.50	-12.42
2376	207.00	10.00	10.00	207.00	278.26	-71.26	268.00	268.00	-10.26
2707	1000.00	175.00	9.00	834.00	405.09	428.91	264.00	98.00	-307.09
2991	43.00	3.00	0.00	40.00	75.38	-35.38	73.00	70.00	-5.38

संगनक कोड	सन 2022 – 2023 तरतुद	घट	वाढ	एकूण	पुर्नवियोजन	तफावत	सुधारीत	एकुण	सुधारीत नुसार तफावत
2714	71.00	38.00	25.00	58.00	90.75	-32.75	71.00	58.00	-32.75
2465	228.00	0.00	20.00	248.00	352.01	-104.01	323.00	343.00	-9.01
2716	1.00	38.00	25.00	-12.00	8.00	-20.00	8.00	-5.00	-13.00
2698	75.00	0.00	5.00	80.00	80.18	-0.18	75.00	80.00	-0.18
2406	172.00	100.00	100.00	172.00	226.60	-54.60	215.00	215.00	-11.60
2408	2628.00	100.00	100.00	2628.00	2811.02	-183.02	2802.00	2802.00	-9.02
2416	30.00	100.00	100.00	30.00	35.99	-5.99	35.00	35.00	-0.99
5053	60.00	25.00	0.00	35.00	31.00	4.00	18.00	-7.00	-38.00
5002	15.00	18.00	0.00	-3.00	4.50	-7.50	18.00	0.00	-4.50
2544	1546.00	8.50	12.00	1549.50	1760.81	-211.31	1650.00	1653.50	-107.31
2545	240.00	8.50	12.00	243.50	281.60	-38.10	265.00	268.50	-13.10
2549	100.00	0.00	100.00	200.00	250.00	-50.00	50.00	150.00	-100.00
2580	5.00	0.00	0.45	5.45	2.49	2.96	1.50	1.95	-0.54
5050	4140.00	25.00	0.00	4115.00	1747.62	2367.38	1732.00	1707.00	-40.62
2596	1100.00	272.00	180.00	1008.00	1175.00	-167.00	1262.00	1170.00	-5.00
2552	190.00	0.00	100.00	290.00	1202.78	-912.78	1054.00	1154.00	-48.78
2956	37.00	0.50	0.00	36.50	22.77	13.73	18.00	17.50	-5.27
2567	1500.00	32.00	32.00	1500.00	2181.46	-681.46	2003.00	2003.00	-178.46
2703	1500.00	0.00	9.00	1509.00	1651.19	-142.19	1600.00	1609.00	-42.19
2958	5.00	0.50	0.00	4.50	3.50	1.00	0.50	0.00	-3.50
2604	3403.00	469.62	13.00	2946.38	2628.38	318.00	2985.00	2528.38	-100.00
2608	4951.00	587.50	524.93	4888.43	3857.43	1031.00	3585.00	3522.43	-335.00
5033	200.00	1.19	0.00	198.81	144.72	54.09	145.00	143.81	-0.91
7034	2.00	1.00	0.00	1.00	1.55	-0.55	0.50	-0.50	-2.05
7082	50.00	4.00	0.00	46.00	13.50	32.50	0.00	-4.00	-17.50

वार्षिक लेख्यांची तपासणी केली असता मंजुर अंदाजपत्रकातील लेखाशिर्षानुसारच खर्च होणे आवश्यक होते. तथापी सुधारीत अंदाजपत्रकातील वरील उदा. संगणक कोड क्र. 2707, 2544, 2549, 2567, 2604, 2608 व इतर 24 अशा लेखाशिर्षात सुधारीत अंदाजापेक्षा जादा खर्च झलेला आहे. जमा खर्चाच्या लेख्यात विभागाने मा. आयुक्तांचे सुधारीत पुर्नविनियोजन केले असल्याचे नमुद आहे. मात्र प्रत्यक्ष पुर्नविनियोजन केलेल्या लेखाशिर्षातील तरतुदी व जमा खर्चात नमुद केलेल्या तरतुदी यात कोणताही ताळमेळ लागत नाही.

परिच्छेद क्र.4 :- उपर्जित तत्वावर आधारित- दुहेरी नोंद पध्दतीची अंमलबजावणी बाबत:-

नगर विकास विभाग शासन निर्णय क्र.लेखासं-10/2004/71 प्रक्र./04 निवि-3 दिनांक 6/7/2005 नुसार राज्यातील सर्व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी दिनांक 1/4/2005 पासुन उपर्जित पध्दतीवर आधारित द्वीनोंद लेखा पध्दतीची अंमलबजावणी करावयाची आहे. त्याप्रमाणे कार्यवाही सत्वर पूर्ण करणेकडे लेखा विभागाने पाठपुरावा करणे आवश्यक होते. केंद्र व राज्य शासनाकडुन पुरस्कृत (स्मार्ट सिटी अमृत स्वच्छ भारत योजना, JNNURM) उपक्रम राबविण्यासाठी निधी उपलब्धते बाबत सदरची बाब आवश्यक अहर्ता असल्याने द्विनोंद लेखापध्दती बंधनकारक आहे. तरी सदर कामकाजाबाबतचा प्रगती अहवाल देण्यात यावा. केंद्र पुरस्कृत निधी मनपास प्राप्त होणेसाठी (अमृत, JNNURM, स्मार्ट सिटी इ.) साठी सदरची बाब महत्वाची असल्याने याबाबत द्विनोंद लेखा पध्दतीचा ताळेबंद झालेला दिसुन येत नाही.

द्विनोंद लेखा पध्दतीनुसार प्रत्येक आर्थिक वर्षाचा ताळेबंद, नफातोटा पत्रक, जमाखर्च लेखे तयार होणे गरजेचे आहे. याबाबत विभागाने वार्षिक ताळेबंद वेळीच पुर्ण करण्याची दक्षता घेणेत यावी. महापालिकेत उपार्जित तत्वावरील व्दिनोंद लेखा पध्दतीवर आधारीत दि. 31/03/2023 अखेरचा ताळेबंद तयार करून त्यास स्थायी समितीची मान्यता घेणे आवश्यक असतांना लेखापरिक्षण कालावधीपर्यंत अशी कार्यवाही केलेली नाही.

परिच्छेद क्र.५ :- सन 2022 - 23 या वित्तीय वर्षातील घरकर्ज वसुलीतील अनियमितते बाबत.

5.1 सन 2022-23 या वित्तीय वर्षातील घरकर्ज खतावणी केलेले रजिष्टर लेखापरीक्षण कामी उपलब्ध करुन देण्यात आलेली नाही त्यामुळे सदर घरकर्जाची किती खाते चालु आहे , किती खात्यांची वसुली बंद झालेली आहे, या आर्थिक वर्षात किती कर्ज वाटप करण्यात आलेले आहे सदर खाते रजिष्टर खतावणी पुर्ण केलेली नाही त्यामुळे कर्मचारी यांच्याकडे आज मितीस किती कर्ज बाकी आहे याचा बोध होत नाही. तसेच घरकर्ज वसुली नोंदी खतावणी अपुर्ण व प्रमाणित केलेल्या नाही.

तसेच सदर खतावणी रजिष्टर हे आज मितीस सु-स्थीती मध्ये ठेवण्यात आलेले नाही. कर्मचारी यांची खाते वसुली पुर्ण झाल्या नंतर प्राधिकूत अधिकारी यांनी प्रमाणित केलेले नाही. वार्षिक खात्यांचा हिशोब घेवुन प्रमाणित करण्यात आलेले नाही. तरी पुर्तता करुन लेखे सादर करणेबाबत उपरोक्त संदर्भान्वये लेखे उपलब्ध करू न दिल्याने सदरचा आक्षेप परिच्छेद कायम करण्यात येत असून अहवालात अंतर्भुत करण्यात येत आहे.

5.2 **घरकर्ज वसुली नोंदी खतावणी अपुर्ण व प्रमाणीत नसलेबाबत.**

सन 2022-23 घरकर्ज रजिष्टर क्र. 20 ते 32 यातील लेख्यांची तपासणी केली असता मार्च 2023 अखेरपावेतोच्या वसुली बाबतच्या नोंदी करण्यात आलेल्या नाहीत, त्यामुळे त्याबाबतचे लेखापरिक्षण करता आले नाही. तसेच इतर सर्व घरकर्जे खाते प्रमाणीत करण्यात आलेले नाहीत.

परिच्छेद क्र. ६ :- महानगरपालिकेकडुन दिल्या जाणाऱ्या सण अग्रीम मधील समायोजन/ वसुली व मनपा कर्मचाऱ्यांना दरवर्षी दिल्या जाणाऱ्या सण अग्रीम बाबत :-

सदर अग्रीमची वसुली 10 समान हफत्यात होणे आवश्यक आहे. परंतु सन नोव्हेबर 2021 ते ऑक्टोंबर 2022 पावेतोची एकुण थकबाकी रक्कम रु.53,750/- इतकी वसुली खालील प्रमाणे प्रलंबीत आहे.

अ. क्र	कर्मचारी क्र.	रजि. पुष्ठ क्र.	कर्मचारी नाव	हुद्या	सण	वसुल/ समायोजन बाकी
1	6501	41	**विकास रामचंद्र पवार**	**वाहन चालक**	**दिवाळी**	5000
2	6639	318	**मदन प्रभाकर ठाकुर**	**वॉचमन**	**दिवाळी**	8750
3	9571	425	**रविंद्र बारकु लोखंडे**	**स. का.**	**दिवाळी**	11250
4	10087	440	**बेबी असाराम**	**स. का.**	**दिवाळी**	2500
5	8996	542	**संगीता मधुकर खैरनार**	**स. का.**	**दिवाळी**	12500
					एकुण	40000/-

तरी, उक्त अग्रीम विहित वेळेत वसुल होईल याबाबत दक्षता घेणेत यावी.

परिच्छेद क्र. 7 :- महानगरपालिकेकडुन दिल्या जाणाऱ्या जनरल अग्रीम मधील समायोजन / वसुली बाबत.

सन 2022-23 या आर्थिक वर्षात दिलेले जनरल अग्रीम तसेच मागील थकित अग्रीम या बाबतचे दस्ताऐवज उपरोक्त संदर्भाअन्वये लेखापरिक्षण कामी मागविण्यात आले होते, तथापी अद्याप पावेतो सदरचे दस्ताऐवज उपल्बध करुन न दिल्याने सदर लेखापरिक्षण करता आले नाही.

परिच्छेद क्र. 8:- संगणक अग्रीमची वसुली न झाले बाबत

महानगरपालिकेकडुन अधिकारी / कर्मचाऱ्यांना वाटप केलेल्या संगणक अग्रीम वसुलीची तपासणी केली असता परत फेडीची मुदत संपुन देखील खालील कर्मचाऱ्यांकडे संगणक अग्रीमची रक्कम येणे बाकी असल्याचे दिसुन येते.

वसुली 40 समान निर्धारीत हप्त्यांमध्ये

अ. क्र.	कर्मचारी क्रमांक	आर्थिक वर्ष	कर्मचारी नाव	अग्रीम मंजुर दिनांक	वसुली पुर्ण होण्याची निर्धारीत दिनांक	वसुल / समायोजन बाकी	शेरा
1	3808	2015-16	बोडके शरद खंडु	30/07/2015	30/11/2018	8,500/-	मयत
2	9622	2013-14	दिनेश शांताराम वाघ	15/10/2013	15/02/2017	8,000/-	--
3	5809	2014-15	बाळु विष्णु वैरागर	29/04/2014	29/08/2017	16,000/-	
					एकुण =	32,500/-	

उपरोक्त अ.क्र. 1 ते 3 कर्मचाऱ्यांकडे संगणक अग्रीमची एकुण र.रु.32,500/- इतकी येणे बाकी आहे. अग्रीम परतफेडीची मुदत संपुष्ठात आली आहे परंतु रक्कम वसुल झालेली नाही. सदरची अग्रीम रक्कम विहीत मुदतीत वसुल होणे आवश्यक होते.

परिच्छेद क्र. 9:- सन 2022-23 या वित्तीय वर्षातील वाहनकर्ज वसुलीतील अनियमितते बाबत :-

वाहनकर्ज वसुली नोंदी खतावणी प्रमाणित नाही.

सन 2022-23 वाहनकर्ज रजिष्टर क्र.15 ची पडताळणी केली असता कर्मचाऱ्यांचे खाते खतावणी रजिष्टर मध्ये पुर्ण खताविण्यात आलेले नसुन खाडाखोड प्रमाणित नाही.

अ. क्र	कर्मचारी क्रमांक	रजि. क्र	रजि. पुष्ठ. क्र	कर्मचारी नाव	कर्मचारी हुद्दा	शेरा
1	9569	15	170	सुनिता रामा खल्से	स.कामगार	

परंतु सदर खातेदाराची उर्वरित राहीलेली वसुलीहि सन 2018 मध्ये विहित वेळेत वसुल होणे आवश्यक होते, परंतु ते झालेले दिसुन येत नसल्याने त्यांच्या कडे र.रु.615/- इतकी बाकी आहे.

तथापी बाकी वसुल करुन पावती पुऱ्याव्यासह खतावणी त्या त्या आर्थिक वर्षा अखेर खतवुन प्राधिकृत अधिकारी यांनी प्रमाणीत करणे आवश्यक आहे त्या बाबत दक्षता घ्यावी.

परिच्छेद क्र. 10 :- नाशिक महानगरपालिकेस प्राप्त होणारे केंद्र व राज्य शासन निधी, कर्ज व ताळमेळा बाबत.

मनपास शासनाकडून विविध योजनांसाठी केंद्र पुरस्कृत/राज्य पुरस्कृत निधी प्राप्त होत असतात. उदा. अमृत, स्वच्छ भारत, JNNURM, सिंहस्थ, NRHUM, मलेरिया, इतर तत्सम योजना यासाठी लेखा शाखेतील लेख्यांमधील शिल्लक, बँकेतील शिल्ल्क बाबत माहिती व लेखे उपलब्ध करून न दिल्याने त्याबाबतची पडताळणी करण्यात आली नाही.

परिच्छेद क्र ११:- अखर्चित रक्कमां बाबत.

शासनाकडून प्राप्त असलेल्या निधींबाबत व दि. ३१/०३/२०२३ अखेरीस शासकीय (केंद्र व राज्य शासन) अनुदानातील अखर्चित असलेल्या निधीच्या रक्कमांची महिती उपलब्ध करून न दिल्याने त्याबाबतची पडताळणी करण्यात आली नाही. तरी विभागाने अखर्चित रक्कम किती व शासनास भरणा केला का ? याबाबत खुलासा होणे आवश्यक आहे. तसेच त्याच्या विनियोगाबाबतची नोंदवही ठेवणे आवश्यक आहे. तसेच उपरोक्त संदर्भानुसार विभागाने केलेला खुलासा संयुक्तीक वाटत नसून सदरचा आक्षेप परिच्छेद कायम करण्यात येत असून अहवालात अंतर्भुत करण्यात येत आहे.

परिच्छेद क्र १२ :- महानगरपालिकेच्या विविध प्रकारच्या निधींचे लेख्यांच्या अनियमितते बाबत.

1. महाराष्ट्र नगरपालिका लेखा संहिता 1971 मधील नियम 32 (1) (नमुना क्र. 11) नुसार परिरक्षीत केले आहे. त्यानुसार 1) दादासाहेबत फाळके स्मारक व बौध्दविहार 2) करमुक्त कर्जरोखे निधी 3) 11 वा वित्त आयोग 4) पाणी व उर्जा लेखापरिक्षण निधी 5) नागरी दलित्तेतर वस्ती योजना 6) भुकंप मदत पुर्नवसन 7) इन्फरमेशन सिस्टीम इम्प्रुमेंट प्लँट 8) 13 वा वित्त आयोग 9) घरकचरा व्यवस्थापन 10) आपत्ती धोके नुतनीकरण कार्यक्रम 11) अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकांसाठी घरकुल योजना 12) राजीव आवास योजना 13) नविन परिभाषीत अंशदान निवृत्ती योजना 14) मनपा नविन पदाची भरती 15) जी.आय.झेड 16) प्रादेशिक आपत्ती व्यवस्थापन कक्ष 17) सिंहस्थ् (अनुदान +कर्ज) 18) सिंहस्थ जमिन संपादन (अनुदान + कर्ज) 19) महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महा अभियान 20) जिल्हा नियोजन व विकास मंडळ यांचे भुसंपादनावरील केलेल्या खर्चाची प्रतीपूर्ती सहाय्यक 21) हरीत कुंभ (शासन अनुदान) 22) पी.सी.पी.एन.डी.टी 23) स्वच्छ भारत अभियान 24) अमृत योजना 25) स्त्रीभ्रुन हत्या थांबविणे यासाठी जनजागरण मोहिम राबविणे 26) स्मार्ट सिटी 27) मनप क्षेत्रात मुलभूत सोयी सुविधांचा विकास 28) अल्पसंख्यांक निधी 29) अर्बन स्पोर्ट इन्फाक्ट्रक्चर स्कीम 30) व्यायाम शाळा अनुदान विकास योजना.

   उपरोक्त नमुद केलेले निधीचे डेबुक हे लेखापरिक्षण कामी उपलब्ध करुन न दिल्याने लेखापरिक्षण करता आले नाही.

   तथापी राष्ट्रीय लेखा संहिता प्रकरण 19 मधील 19.10 नुसार लेखे ठेवणे आवश्यक आहे.
2. डे बुक, लेजर, प्रमाणके,व्हौऊचर व मार्च 2023 अखेरचे बँक पास बुक इ. लेखे उपलब्ध न झाल्याने उपरोक्त सर्व निधींचे डे बुक उपलब्ध न झाल्याने सन 2022-23 या आर्थिक वर्षात एकूण अंदाजपत्रकीय तरतुद, शासनाकडून प्राप्त झालेले अनुदान, इतर मार्गांनी प्राप्त झालेला निधी याप्रमाणे जमा व सदर निधी कोणकोणत्या कारणांसाठी, केव्हा केव्हा खर्च झालेला आहे याबाबतचा तपशिल याची पडताळणी करता आली नाही.
3. नाशिक महानगरपालिकेने सन 2022-23 या वित्तीय वर्षात रक्कम रूपये 1100.00 लक्ष इतकी रक्कम सर्व मालमत्तांची घसारा म्हणून घसारा निधीची तरतुद केली असुन ती कोणत्या मालमत्तेवर किती दराने परीगणित केलेली आहे. याचा तपशिल उपलब्ध झाला नाही. र. रू. 1100.00 लक्ष इतकी रक्कम विभागाच्या रोकड वहीमध्ये मनपा सर्वसाधारण निधी मधून घसारा निधीत वर्ग करण्यात आल्याचे दिसुन येते. नाशिक महानगरपालिकेच्या

मालमत्तेचे स्वरूप बघता ती फार कमी असल्याचे दिसुन येते. ती महानगरपालिकेकडे असलेल्या एकूण मालमत्तेचे खरेदी मुल्य विचारात घेऊन घसारा निधी मनपा अंदाजपत्रकात पुरेशी तरतुद उपलब्ध करणे आवश्यक आहे.

४. रस्ते, पूल, इमारती, वाहने, कार्यालयीन फर्निचर इत्यादींची नित्यनियमाने देखभाल दुरूस्तीसाठी दरवर्षी आर्थिक तरतुद करणे आवश्यक आहे. मुदतीनंतर आयुमर्यादा संपते त्यानंतर नवीन प्रकल्प उभारणेस किंवा मालमत्ता विकत घेणेस निधी उपलब्ध नसतो त्यासाठी दरवर्षी नियमाप्रमाणे घसारा निधी स्वतंत्रपणे तयार करून त्यामध्ये पुरेशी तरतुद करणे गरजेचे आहे. उदा. वाहन खरेदी नंतर ठराविक वर्षे किंवा किलोमिटर फिरती झाल्यानंतर वाहन निर्लेखित करावे लागते. परंतु अशा वेळेस निधी उपलब्ध नसेत तर अडचण निर्माण होते. मालमत्तेच्या खरेदी मुल्यांवर निश्चीत प्रतीशत घसाऱ्याची तरतुद करून रक्कम घसारा निधीमध्ये ठेवणे आवश्यक आहे. मालमत्तेची किंमत, मालमत्तेचे आयुष्य, मालमत्तेच्या नुतनीकरणावर झालेला खर्च, निरोपयोगी ठरलेल्या मालमत्तेच्या लिलावापासुन मिळणारी विक्रीची रक्कम इत्यादीवर घसारा रक्कम अवलंबुन असुन त्याच्या वेगवेगळया पध्दती अवलंबविण्यात येतात. उदा. स्थायी हप्ता पध्दती, ऱ्हास मान पध्दत, वार्षिक वृध्दी पध्दती इत्यादी.

नाशिक महानगरपालिकेने सन 2022-23 या वित्तीय वर्षात र. रू. 1100.00 लक्ष इतकी रक्कम घसारा (इमारत) निधीत वर्ग केली आहे. सदरील घसारा रक्कम ही कोणत्या मालमत्तेवर किती दराने परिगणित केलेली आहे याचा तपशिल उपलब्ध झाला नाही. नाशिक महानगरपालिकेच्या मालमत्तेचे स्वरूप बघता ती फार पुरेशी नसल्याचे दिसुन येते. महाराष्ट्र सार्वजनिक बांधकाम नियम पुस्तिका 1984 नियम 415 प्रमाणे घसारा निधीमध्ये अन्वये वर्ग केली किंवा कसे याबाबत खात्री करून अनुपालन सादर केलेले नाही. सदरचा आक्षेप परिच्छेद कायम करण्यात येत असून अहवाल अंतर्भूत करण्यात येत आहे.

परिच्छेद क्र 13 :- भविष्य निर्वाह निधी लेख्यांतील अनियमितते बाबत.

सन 2022-2023 या वित्तीय वर्षात कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधीचे लेखे (वैयक्तीक नस्ती, परतावा व नापरतावा नस्ती, सेवानिवृत्त कर्मचा-यांच्या नस्ती इ.) लेखा विभागाने उपलब्ध करून देण्यात आलेले लेख्यांची पडताळणी केली असता खालील प्रमाणे अनियमित बाबी आढळून आल्या आहे.

उपरोक्त विषयान्वये, सन 2022-2023 या आर्थिक वर्षातील लेखा विभागाने भविष्य निर्वाह निधीचे लेखे (माहे एप्रिल 2022 ते मार्च 2023 पावेतो दरमहा सेवानिवृत्त/स्वेच्छानिवृत्त् व मयत झालेल्या कर्मचाऱ्यांना भविष्य निर्वाह निधीतून अंतिम रक्कम अदा करणेबाबत नस्ती तसेच ना परतावा/परतावा ॲग्रीम कर्मचाऱ्यांना अदा करणेबाबतच्या देयकांबाबत माहे एप्रिल 2022 ते मार्च 2023 पावेतोच्या दर महिन्याच्या प्रमाणक नस्ती इ.) उपलब्ध करुन दिलेल्या वार्षिक लेख्यांची तपासणी केली असता, खालील नमुद केलेप्रमाणे त्रुटी आढळुन आल्या आहेत :

1) विभागाने आस्थापनेवर असलेले कार्यरत कर्मचारी व अधिकारी यांची संवर्गानुसार (मनपा भविष्य निधी वर्गणीदार असल्याची संख्या) संख्या व इतर माहिती दिलेली नाही. त्यामुळे वर्गणी, कर्ज हप्ता, व्याजाची आकारणी या बाबींची पडताळणी करता आली नाही.
2) काही कर्मचाऱ्यांचे PF Non refundable loan खातेप्रमुखांच्या सही व शिक्क्याने प्रमाणित केलेले आढळुन येत नाही. उदाहरणादाखल काही प्रकरणे खालीलप्रमाणे देत आहे :

अ.क्र.	कर्मचाऱ्याचे नांव	कर्मचारी क्रमांक
1.	श्री.गोटीराम तुंगार, जगदाने मच्छिंद्र, झोले वामन व संतोष पंडीत दळवी	
2.	श्रीम.मंगला सौदे	7683

याबाबत विभागाने खुलासा करणे आवश्यक आहे.

3) तसेच PF Advance for the month of August 2022 खातेप्रमुखांच्या सही व शिक्क्याने प्रमाणित केलेले आढळुन येत नाही. उदाहरणादाखल काही प्रकरणे खालीलप्रमाणे देत आहे :

अ.क्र.	कर्मचाऱ्याचे नांव	कर्मचारी क्रमांक
1.	महंमद शेख गुलाब फकीर	4890
2.	जगताप किशोर एकनाथ व इतर 5 कर्मचारी	6960

4) भविष्य निर्वाह निधीची रक्कम देतांना संबंधित कर्मचाऱ्याने वर्षभरात एकुण किती वेळेस भ.नि.नि. रक्कम घेतलेली आहे, याचा गोषवारा लेखा विभागाने सादर केलेला नाही. महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियम 13 उपनियम (3) नुसार 'पुर्वी घेतलेल्या अग्रिमाचे किमान बारा हप्ते किंवा त्या अग्रिमाचा शेवटचा हप्ता, यापैकी जो आधी असेल त्याची परतफेड होईपर्यंत कोणत्याही वर्गणीदाराला उप नियम (2) अन्वये अग्रिम मंजुर करण्यात येणाना नाही', असे नमुद केलेले असुनही सन 2022-23 या आर्थिक वर्षात मयत/स्वेच्छानिवृत्त् व सेवानिवृत्त् झालेल्या कर्मचारी व अधिकारी यांना त्यांच्या भविष्य निर्वाह निधीच्या खात्यावर जमा असलेल्या शिल्लक रक्कमेमधुन वर्षातुन दोन किंवा तीन-चार वेळेस कर्जाऊ रक्कमा दिल्या असल्याचे निदर्शनास येते. उदाहरणादाखल काही प्रकरणे खालीलप्रमाणे देत आहे :

अ.क्र.	कर्मचाऱ्याचे नांव	कर्मचारी क्र.	सन	माहे	कर्ज म्हणुन दिलेली रक्कम
1.	श्री.दिलीप हिरवे, व्हॉलमन	3437	2005	मे 2005	44940/-
				जून 2005	75000/-
			2007	सप्टेंबर 2007	50000/-
				डिसेंबर 2007	12000/-
			2008	एप्रिल 2008	15000/-
				सप्टेंबर 2008	15000/-
			2009	मे 2009	20000/-
			2010	एप्रिल 2010	29945/-
				ऑगस्ट 2010	20000/-
2.	नंदकुमार एल.गोराडे	3673	2008	एप्रिल 2008	1,50,000/-
				जुलै 2008	1,00,000/-
3.	दिलिप धोंडीराम पंडीत	3941	2004	एप्रिल 2004	11660/-
				ऑगस्ट 2004	13300/-
				ऑक्टोबर 2004	7770/-
			2005	फेब्रुवारी 2005	35000/-
				जून 2005	19000/-
				ऑक्टोबर 2005	13900/-
			2006	फेब्रुवारी 2006	15000/-
			2007	जुलै 2007	10000/-
				नोव्हेंबर 2007	40000/-
			2008	फेब्रुवारी 2008	15000/-
				जून 2008	14500/-
				ऑक्टोबर 2008	14800/-
			2009	मार्च 2009	12900/-
				जुलै 2009	14000/-

अ.क्र.	कर्मचाऱ्याचे नांव	कर्मचारी क्र.	सन	माहे	कर्ज म्हणुन दिलेली रक्कम
				डिसेंबर 2009	18340/-
			2010	मे 2010	4875/-
				सप्टेंबर 2010	9400/-
			2011	जानेवारी 2011	9200/-
				मे 2011	9800/-
				सप्टेंबर 2011	13400
			2012	फेब्रुवारी 2012	10450
				सप्टेंबर 2012	30000
				डिसेंबर 2012	12100
			2013	मे 2013	21750/-
			2014	एप्रिल 2014	34000/-
				जुलै 2014	12000/-
			2015	मार्च 2015	15200/-
				ऑगस्ट 2015	15050/-
			2016	जानेवारी 2016	12000/-
				नोव्हेंबर 2016	16200/-
			2017	ऑगस्ट 2017	19980/-
			2018	जानेवारी 2018	19890/-
			2019	सप्टेंबर 2019	14840/-
				डिसेंबर 2019	45930/-
			2020	जून 2020	51960/-
			2021	मे 2021	53950/-
				नोव्हेंबर 2021	60000/-
4.	अलका रामचंद्र कदम, आया	5400	2005	जून 2005	15000/-
			2006	जानेवारी 2006	24926/-
				डिसेंबर 2006	39940/-
			2007	एप्रिल 2007	59980/-
5.	शारदा महाजन, स्टाफ नर्स	6113	2006	मार्च 2006	24940/-
				नोव्हेंबर 2006	9905/-
			2007	जून 2007	24950/-
				ऑक्टोबर 2007	9960/-
			2008	फेब्रुवारी 2008	19950/-
				जुलै 2008	10920/-
			2009	जुलै 2009	39960/-
			2010	जानेवारी 2010	220000/-
				एप्रिल 2010	26910/-
			2011	जानेवारी 2011	19905/-

अ.क्र.	कर्मचाऱ्याचे नांव	कर्मचारी क्र.	सन	माहे	कर्ज म्हणुन दिलेली रक्कम
				मार्च 2011	29940/-
				जुलै 2011	19600/-
				डिसेंबर 2011	20000/-
			2012	फेब्रुवारी 2012	130000/-
				ऑक्टोबर 2012	34200/-
			2013	मे 2013	39950/-
				ऑक्टोबर 2013	21900/-
			2014	जून 2014	120000/-
				ऑगस्ट 2014	39300/-
			2015	जानेवारी 2015	40000/-
				जुलै 2015	30000/-
			2016	मे 2016	50000/-
				नोव्हेंबर 2016	200000/-
6.	निना जितेंद्र परमार,स्व.मुकादम		2005	ऑगस्ट 2005	12100/-
			2006	एप्रिल 2006	8940/-
				ऑक्टोबर 2006	9320/-
			2007	फेब्रुवारी 2007	7600/-
				जुलै 2007	8660/-
			2008	मार्च 2008	13400/-
				जुलै 2008	10960/-
				डिसेंबर 2008	13300/-
			2009	एप्रिल 2009	10400/-
				ऑगस्ट 2009	11380/-
			2010	जानेवारी 2010	16925/-
				जून 2010	16125/-
				डिसेंबर 2010	22275/-
			2011	एप्रिल 2011	21600/-
				सप्टेंबर 2011	27400/-
			2012	जानेवारी 2012	29000/-
				मे 2012	25400/-
			2013	फेब्रुवारी 2013	80000/-
7.	बाळु पुंडलिक लहांगे, केमिकल मजदुर	6610	2004	मे 2004	7410/-
				नोव्हेंबर 2004	8980/-
			2005	मार्च 2005	4960/-
				डिसेंबर 2005	10960/-
			2006	सप्टेंबर 2006	14970/-
			2007	मे 2007	20000/-

अ.क्र.	कर्मचाऱ्याचे नांव	कर्मचारी क्र.	सन	माहे	कर्ज म्हणुन दिलेली रक्कम
			2008	जानेवारी 2008	44840/-
				मे 2008	12920/-
				ऑक्टोबर 2008	16950/-
			2009	मे 2009	25915/-
				डिसेंबर 2009	29990/-
			2012	मे 2012	72000/-
				सप्टेंबर 2012	42400/-
			2013	जानेवारी 2013	29800/-
				ऑगस्ट 2013	60000/-
				ऑक्टोबर 2013	28250/-
			2014	फेब्रुवारी 2014	29600/-
				जून 2014	31200/-
				ऑक्टोबर 2014	29800/-
			2015	मार्च 2015	29800/-
				जुलै 2015	26600/-
				ऑक्टोबर 2015	19950/-
			2016	एप्रिल 2016	38880/-
			2017	एप्रिल 2017	150000/-
				डिसेंबर 2017	39000/-
8.	सोमनाथ फकिरा दाते, स.का.	6351	2007	मे 2007	21750/-
				नोव्हेंबर 2007	15420/-
			2008	ऑगस्ट 2008	19955/-
			2009	एप्रिल 2009	18940/-
				ऑगस्ट 2009	13420/-
				डिसेंबर 2009	11920/-
			2010	मे 2010	14200/-
				ऑक्टोबर 2010	19750/-
			2011	एप्रिल 2011	27190/-
				सप्टेंबर 2011	27000/-
			2012	जानेवारी 2012	24200/-
				एप्रिल 2012	17650/-
				डिसेंबर 2012	36200/-
			2013	मे 2013	24750/-
				ऑक्टोबर 2013	38750/-
			2014	फेब्रुवारी 2014	31800/-
				जून 2014	29000/-
				ऑक्टोबर 2014	34200/-

अ.क्र.	कर्मचाऱ्याचे नांव	कर्मचारी क्र.	सन	माहे	कर्ज म्हणुन दिलेली रक्कम
			2015	मार्च 2015	39750/-
				सप्टेंबर 2015	50000/-
			2016	मार्च 2016	54180/-
				नोव्हेंबर 2016	49920/-
			2017	ऑगस्ट 2017	60000/-
			2018	जानेवारी 2018	50000/-
				सप्टेंबर 2018	65000/-
			2019	ऑगस्ट 2019	60000/-
			2020	एप्रिल 2020	100000/-
9.	श्री.एकनाथ धोंडीराम पिंपळके, माळी	1750	2005	ऑक्टोबर 2005	18000/-
			2006	मार्च 2006	10000/-
				सप्टेंबर 2006	14950/-
			2007	मार्च 2007	13820/-
				ऑगस्ट 2007	10950/-
				डिसेंबर 2007	10960/-
			2008	एप्रिल 2008	10940/-
				ऑगस्ट 2008	9980/-
			2009	जानेवारी 2009	14175/-
				सप्टेंबर 2009	45900/-
			2010	फेब्रुवारी 2010	12000/-
				ऑगस्ट 2010	14100/-
			2011	मार्च 2011	19975/-
				डिसेंबर 2011	30970/-
			2012	जून 2012	24780/-
			2013	जानेवारी 2013	30150/-
				जून 2013	28500/-
				डिसेंबर 2013	32500/-
			2014	मे 2014	34950/-
				डिसेंबर 2014	40995/-
			2015	जून 2015	45000/-
			2016	जानेवारी 2016	60850/-
			2018	फेब्रुवारी 2018	100000/-
			2019	जानेवारी 2019	110000/-
				डिसेंबर 2019	200000/-
			2020	मे 2020	100000/-
			2021	एप्रिल 2021	200000/-
10.	रतिश देवजी मारु, व.लि.	2377	2004	जून 2004	60000/-

अ.क्र.	कर्मचाऱ्याचे नांव	कर्मचारी क्र.	सन	माहे	कर्ज म्हणुन दिलेली रक्कम
				डिसेंबर 2004	70000/-
			2005	सप्टेंबर 2005	30000/-
				डिसेंबर 2005	49920/-
			2006	सप्टेंबर 2006	29930/-
			2007	ऑक्टोबर 2007	29925/-
			2008	मार्च 2008	69920/-
				जुलै 2008	60000/-
			2009	जानेवारी 2009	69980/-
				ऑक्टोबर 2009	150000/-
			2010	ऑगस्ट 2010	49950/-
			2011	फेब्रुवारी 2011	119940/-
				जून 2011	100000/-
				सप्टेंबर 2011	29920/-
			2012	जानेवारी 2012	159960/-
			2013	मे 2013	149980/-
				नोव्हेंबर 2013	154110/-
			2014	जुलै 2014	191400/-
				डिसेंबर 2014	150250/-
			2015	मे 2015	100000/-
				ऑक्टोबर 2015	178000/-
			2016	जानेवारी 2016	100000/-
				ऑक्टोबर 2016	245000/-
			2017	एप्रिल 2017	120000/-
11.	रमेश गलजी बोरीसा, वाहनचालक	2519	2006	ऑक्टोबर 2006	59000/-
			2007	जानेवारी 2007	25955/-
				ऑक्टोबर 2007	41950/-
			2008	मार्च 2008	31250/-
				ऑगस्ट 2008	30000/-
			2009	जानेवारी 2009	37750/-
				जुलै 2009	43000/-
				नोव्हेंबर 2009	31680/-
			2010	ऑगस्ट 2010	65860/-
			2011	फेब्रुवारी 2011	64310/-
				डिसेंबर 2011	80000/-
			2014	जानेवारी 2014	160000/-
				जुलै 2014	69970/-
			2015	एप्रिल 2015	150000/-

अ.क्र.	कर्मचाऱ्याचे नांव	कर्मचारी क्र.	सन	माहे	कर्ज म्हणुन दिलेली रक्कम
12.	दत्तात्रय पांडुरंग कोरडे, स.का.	3167	2004	जुलै 2004	16340/-
				ऑक्टोबर 2004	14955/-
			2005	जानेवारी 2005	11940/-
				मे 2005	14980/-
				ऑगस्ट 2005	11995/-
				ऑक्टोबर 2005	13955/-
			2006	जानेवारी 2006	14925/-
				एप्रिल 2006	14980/-
				जुलै 2006	14980/-
				नोव्हेंबर 2006	18920/-
			2007	मार्च 2007	19980/-
				जून 2007	14705/-
				सप्टेंबर 2007	12260/-
				डिसेंबर 2007	14910/-
			2008	मार्च 2008	14980/-
			2009	एप्रिल 2009	39920/-
				ऑगस्ट 2009	14940/-
			2010	मे 2010	44935/-
			2011	फेब्रुवारी 2011	39415/-
				ऑक्टोबर 2011	40000/-
			2012	मे 2012	40060/-
				नोव्हेंबर 2012	39980/-
			2013	एप्रिल 2013	80000/-
				ऑगस्ट 2013	46665/-
				नोव्हेंबर 2013	20050/-
			2014	एप्रिल 2014	45200/-
				ऑगस्ट 2014	30000/-
				डिसेंबर 2014	39940/-
			2015	मे 2015	40000/-
				ऑक्टोबर 2015	50000/-
			2016	मार्च 2016	50000/-
				ऑगस्ट 2016	50000/-
			2017	मार्च 2017	50000/-
				ऑगस्ट 2017	70000/-
			2018	फेब्रुवारी 2018	70000/-
				सप्टेंबर 2018	70000/-

उक्त बाबत महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियम 13 उपनियम (3) चे पालन झाल्याचे दिसून येत नाही.

5) श्री.शाम किशोर पवार, स.का., कर्मचारी क्रमांक 3018 यांना सन 2016-2017 मध्ये त्यांच्या भ.नि.निधी खात्यावर जमा/शिल्लक असणाऱ्या एकुण रक्कम 69300/- पेक्षा जास्त रक्कम म्हणजे र.रु. 82000/- कर्ज म्हणुन देणेत आलेली आहे.

6) श्री. भागवत गोविंद गांगुर्डे, कर्मचारी क्रमांक 5660 यांचे पी.एफ. मागणी पत्रक व भ.नि.निधीमधुन ना परतावा रक्कम काढण्यास मंजुरी देणेबाबत कार्यादेशातील नमुद रक्कमेत तफावत आढळुन येत आहे.

7) श्री. दिलीप धोंडीराम पंडित, कर्मचारी क्रमांक 3941, सन 2022-23 या आर्थिक वर्षातील भविष्य निर्वाह निधी शिल्लक दर्शविणाऱ्या तक्त्यामधील नमुद रक्कम रु. 66241/- वर 7.1 टक्के व्याजदरानुसार र.रु. 4703/- व्याज श्री.पंडीत यांना अदा करणेत आले आहे. सदर रक्कम रु. 4703/- ला 12 ने भागुन म्हणजे र.रु. 392/- व्याज अदा करणे अपेक्षित असतांना र.रु.4311/- व्याजापोटी जादा रक्कम अदा करणेत आली असुन, सदर रक्कमेची वसुली करणेत आलेली नाही.

8) कै.शारदा शैलेश गांगुर्डे, स.का., कर्मचारी क्रमांक 7203 हया दि.21/08/2021 रोजी मयत झाल्या असुन, त्यांना र.रु.2000/- जादा अदा करणेत आले आहे.

9) प्रत्येक कर्मचाऱ्याचे सुरुवातीपासुनचे प्रत्येक वर्ष निहाय एकाच रजिस्टरवर स्वतंत्र खतावणी करण्यात आल्याचे दिसुन येत नाही.

10) पावती पुस्तक क्रमांक 0024 प्राधिकृत अधिकारी यांच्या स्वाक्षरीने प्रमाणित करणेत आले नाही व पावती पुस्तकात डबल कार्बन वापरणे आवश्यक असतांना डबल कार्बन वापरणेत आलेला नाही.

11) एकत्रित गोषवारा नसल्याने विभागाने कर्मचारी निहाय चालु वर्षाची एकुण् जमा, वर्गणी, कर्ज व देय व्याज तसेच खतावणी, बृहतपत्रक, अग्रीमचे परतावा/ना परतावा इ. नोंदी असलेले प्रमाणित रजिस्टर विभागाने उपलब्ध करुन देणेत आलेले नाही. लेखे पुर्ण करणेबाबत सन 2017-18,2018-19,2019-20 व 2020-21, 2021-22 या आर्थिक वर्षाच्या अहवालात आक्षेप नोंदवुन अहवालात परिच्छेद घेण्यात आलेला आहे. याबाबत विभागास अवगत करण्यात आले होते, तथापि विभागाने याबाबत कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली दिसुन येत नाही.

12) भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदारांचे मुळ वेतन मनपा भविष्य निर्वाह निधी शिल्लक दर्शविणाऱ्या तक्त्यामध्ये नमुद नसल्याने, दरमहा वर्गणी नियमानुसार कमीत कमी रक्कमेइतकी कपात होते किंवा कसे याची पडताळणी करणे शक्य होत नाही.

13) भविष्य निर्वाह निधी करीता ब्रॉड शीट, लेझर हे लेखे ठेवणे आवश्यक आहे. महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखा संहिता 2011 मधील नियम 62 नुसार प्रमाणित करणे आवश्यक आहे. तसेच संगणकीकृत लेखे नियम 65(1) नुसार ठेवणेत आलेले नाही. सदर लेखे न ठेवल्याने व्याजाची आकरणी बाबत खात्री करता आलेली नाही.

वरील लेखे पुर्ण/ अद्ययावत करणे बाबत सन 2017-18, 2018-2019, 2019-2020 व 2021-22 या वर्षाच्या वार्षीक अहवालात आक्षेप नोंदवून अहवालात परिच्छेद घेण्यात आलेला असून विभागास अवगत करण्यात आले होते. तथापी विभागाने याबाबत अद्यापपावेतो कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली दिसून येत नाही.

<u>परिच्छेद क्र</u>- 14:- कर्मचा-यांचे परिभाषित निवृत्त वेतन (DCPS) योजने तसेच भविष्य निर्वाह निधी लेख्यांतील अनियमितते बाबत.

मनपा ठराव क्र. 1256 20/02/2008 व आदेश क्र 785 दिनांक 25/06/2008 अन्वये दिनांक 01/11/2005 पासुन मनपाने परिभाषित अंशदान स्विकृत केली आहे.

जा.क्र.वशि/डेस्क-6/158/2023 दिनांक 13/04/2023 रोजी तसेच वारंवार मागणी अभिलेख्यांची तोंडी मागणी करूनही विभागाने याबाबतचे कोणतेही अभिलेखे उपलब्ध करून दिलेले नाही.

१) सन 2022-2023 या आर्थिक वर्षात नाशिक महानगरपालिकेत सेवेत नेमणूक झालेल्या एकुण कर्मचा-यांची संख्या दिलेली नाही. त्यामुळे अंशदान वित्तीय वर्ष 2022-2023 मध्ये एकुण किती रक्कम कपात केली व मनपाने अंशदान किती रक्कम जमा केली आहे. त्याबाबतचा ताळमेळ घेता आला नाही.

२) विभागाने लेखापरिक्षणाकामी सर्वसाधारण डे बुक/बँक पास बुक उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहे त्याचे अवलोकन करता विभागाने सुरवातीपासून व्याजाची परीगणना केलेली नसल्याचे दिसून येते.

३) परिभाषीत अंशदान निवृत्ती वेतन (DCPS) वर्गणी कपाती बाबतचे खतावणी ठेवलेले नाही. त्याबाबतचे रजिष्टर विहीत नमुन्यात ठेवल्याचे आढळून येत नाही. त्यामुळे कार्यरत असलेल्या कर्मचा-यांची जमा रक्कमे बाबत व त्यावरील मिळालेल्या व्याजाबाबत पडताळणी करता आली नाही.

४) कर्मचा-यांना परिभाषीत अंशदान निवृत्ती वेतन (DCPS) चे वार्षिक विवरणपत्र देणेत आलेले नाही.

वरील प्रमाणे अनियमितता आढळून येते.

- **कर्मचा-यांना परिभाषीत अंशदान निवृत्ती वेतन (DCPS) चे अप्राप्त लेखे**

सन 2022-23 या आर्थिक वर्षातील लेख्यांची तपासणी करणेकामी खालील लेखे उपलब्ध न करुन दिले बाबत

1. कर्मचाऱ्यांना देण्यात आलेली पुरवणी देयके, जादा कामाचा मोबदला देयके, वेतन देयके
2. डीसीपीएस, डे बुक, बँक पासबुक,लेजर, ब्रॉडशिट, डीसीपीएसमधुन प्रदान केलेली देयके, वेतनश्रेणीनुसार अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची डीसीपीएसची किती वर्गणी दरमहा कपात करण्यात येते व मनपाकडुन किती रक्कम डीसीपीएसकडे वर्ग करण्यात आली त्याबाबत प्रमाणित केलेले विवरणपत्र, वर्गणीदारास नविन परिभाषित अंशदान निवृत्ती वेतन शासन निर्णय क्र. अंनियो 1007/18 सेवा-4, दि. 7 जुलै 2007 नुसार वार्षिक विवरणपत्र कोणत्या वर्षापर्यंत देण्यात आले याबाबत अभिलेखे
3. भविष्य निर्वाह निधीचे खालील प्रमाणे प्रमाणित केलेले अभिलेखे

   अ. सन 2022-2023 या आर्थिक वर्षात संवर्गनिहाय एकुण किती वर्गणीदार आहे याबाबतचा तपशिल

   ब. खतावणी (लेजर), ब्रॉडशिट, डे बुक, बँक पासबुक, भविष्य निर्वाह निधी अदायगी झालेली प्रमाणके (व्हौचर), रोख भरणा पावती पुस्तक इत्यादी

   क. परतावा/ना परतावा कर्जप्रकरणी मयत/ऐच्छिक सेवानिवृत्त व सेवानिवृत्त यांच्या संचिका इ. बाबतचे अभिलेखे

   ड. सन 2022-23 या वर्षात वर्गणीची एकुण किती रक्कम अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची भविष्य निर्वाह निधीमध्ये जमा झाली ? वर्षभरात या जमा झालेल्या वर्गणीच्या रक्कमेचे अधिकारी/कर्मचाऱ्यास किती व्याज दिले ? याचा प्रमाणित केलेला तपशिल

   इ. भविष्य निर्वाह निधीतील तरतुदीनुसार वर्गणीदारांना वार्षिक लेखा विवरणपत्र (भविष्य निर्वाह निधी स्टेटमेंट/ पत्रिका) कोणत्या वर्षांपर्यंत दिलेल्या आहे त्याचा तपशिल
4. लेखा विभागामध्ये निरनिराळया लोकांकडे असलेले सर्व प्रकारच्या मनपा निधींचे डे बुके, पास बुके, बँक स्टेटमेंट
5. मनपा खजिना विभागामध्ये असलेले नाशिक मनपा सर्वसाधारण निधीचे डे बुक, बँक स्टेटमेंट, बँक रिकन्सिलेशन स्टेटमेंट व मनपा सर्वसाधारण निधींचे प्रमाणके (व्हौचर्स)

परिच्छेद क्र. 15 :- सन 2022-23 या आर्थिक वर्षातील लेखा विभागाकडील गुंतवणुक आक्षेपीत रक्कमे बाबत.

मनपा निधीचे गुंतवणुक रजिष्टरचे लेखापरिक्षण केले असता खालील प्रमाणे रक्कमा अडकुन पडल्याचे दिसुन येते. श्रीराम सहकारी बँक नाशिक येथे वेळोवळी मुदत ठेवीमध्ये खालिल प्रमाणे गुतंवणुक केल्याचे दिसुन येते.

1) भविष्य निर्वाह निधी दि. 21/6/2003 ते 18/06/2005 या कालावधीत एकुण 28 ठेवींची मुदत एकुण गुंतवणुक र.रु. 6,95,13,759/- इतकी आहे. मुदती नंतर रोखीकरण करुन व्याजासह रक्कम मनपाकडे जमा होणे अपेक्षित होते.

2) कर्ज निवारण निधी दि. 03/05/2005 ते 07/06/2005 या कालावधीत एकुण 7 ठेवींची मुदत एकुण गुंतवणुक र.रु. 1,55,83,501/- इतकी आहे. मुदती नंतर रोखीकरण करुन व्याजासह रक्कम मनपाकडे जमा होणे अपेक्षित होते.

3) इमारत घसारा निधी दि. 12/05/2005 या कालावधीत एकुण 1 ठेवींची मुदत एकुण गुंतवणुक र.रु. 7,92,838/- इतकी आहे. मुदती नंतर रोखीकरण करुन व्याजासह रक्कम मनपाकडे जमा होणे अपेक्षित होते.

4) सुरक्षा अनामत दि. 06/03/2004 या कालावधीतल एकुण 1 ठेवींची मुदत एकुण गुंतवणुक र.रु. 10,00,000/- इतकी आहे. मुदती नंतर रोखीकरण करुन व्याजासह रक्कम मनपाकडे जमा होणे अपेक्षित होते.

श्रीराम बँकेत अडकुन पडलेल्या एकुण गुंतवणुकी बाबतचा गोषवारा

1) भविष्य निर्वाह निधी र.रु. 6,95,13,759/-
2) कर्ज निवारण निधी र.रु. 1,55,83,501/-
3) इमारत घसारा निधी र.रु. 7,92,838/-
4) सुरक्षा अनामत र.रु. 10,00,000/-

एकुण रक्कम रुपये **8,68,90,098/- +आज पावेतोचे व्याज**

उपरोक्त मुदत ठेवींची मुदत सन 2006 मध्ये पूर्ण झाल्याचे दिसुन येते. मुदतीनंतर व्याजासह मिळणा-या रक्कमेचे नुतनीकरण अथवा रोखीकरण केल्याचे दिसुन येत नाही. सदरची रक्कम श्रीराम बँकेत पडुन असल्याचे दिसुन येते. याबाबत वेळोवळी आक्षेप नोंदवुनही सदर रक्कमा आज पावेतो नाशिक महापालिकेस प्राप्त झालेल्या नाहीत सदरची बाब अंत्यत गंभीर स्वरुपाची आहे. सदर गुंतवणुकीच्या रक्कमा व त्यावर आज पावेतो होणारे व्याजासह होणारी एकुण रक्कम प्राप्त होणे कामी विभागाने बँकेकडे केलेल्या पाठपुराव्या बाबत खुलासा होणे आवश्यक आहे.

याबाबत वेळोवळी आक्षेप नोंदवूनही सदर रक्कमा आज पावेतो महापालिकेस प्राप्त झालेल्या नाहीत. सदरची बाब अंत्यत गंभीर स्वरुपाची आहे. सदर रक्कमा व सव्याज वसुलीबाबत विभागाने बँकेकडे काय पाठपुरावा केला याचा खुलासा केला असून तसेच उपरोक्त संदर्भानुसार विभागाने केलेला खुलासा संयुक्तीक वाटत नसून सदरचा आक्षेप परिच्छेद कायम करण्यात येत असून अहवालात अंतर्भुत करण्यात येत आहे.

परिच्छेद क्र .16 :- अनामत लेख्यातील अनियमितते बाबत.

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखा संहिता, 2011 प्रकरण 20 मधिल तरतुदीनुसार महानगरपालिकेने प्राप्त झालेल्या अनामत रकमांचे लेखे विहित नमुन्यात ठेऊन प्राधिकृत अधिकाऱ्यांच्या स्वाक्षरीने प्रमाणित करून अद्ययावत करणे नियमानुसार बंधनकारक आहे.

लेखा शाखेकडून सन 2022-23 या आर्थिक वर्षाचे लेखांकन पुस्तके व अभिलेखे यांची लेखा संहिता, 2011 नुसार पडताळणी केली असता पुढीलप्रमाणे अनियमितता आढळून आली.

१) अनामत डे बुकावर सुरुवातीची शिल्लक दि. 01/04/2022 र.रु. 4,28,27,322/-
२) अनामत डे बुकावर अखेरची शिल्लक दि. 31/03/2023 र.रु. 24,39,286.49/-

अनामत डे बुक, बँक पास बुक, अनामत जमा व परतावा रजिस्टर ताळमेळ घेण्यात आलेला नाही.

- **संगणकीकृत लेखा पुस्तके ठेवण्याची रीत महाराष्ट्र नगरपालिका लेखा संहिता नियम 62, 65 (1) व नियम 477 ते 482 प्रमाणे**

  संगणकीकृत स्वरूपातील लेखे आणि नोंदवह्या यांची मुद्रितेवर विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीच्या शेवटी काढण्यात आलेल्या मुद्रीतांची बांधणी, पृष्ठांकन अनुक्रमित करून मनपाची सामान्य मुद्रा व लेखा प्रमुखाची स्वाक्षरी घेण्यात आलेली नाही. उदा. भविष्य निर्वाह निधि लेखे, अनामत लेखे इत्यादी

- **प्राप्त झालेल्या अनामत रकमा बाबत :-**

  नियम 289 नुसार प्राप्त झालेल्या ठेवींचे दोन प्रकारात वर्गीकरण करून त्यांचे स्वतंत्र रजिस्टर ठेवणे आवश्यक आहे. लेखा संहिता प्रकरण 20 प्रमाणे स्वीकारलेल्या अनामत व पक्क्या सदरी रक्कमा वर्गीकरण करून लेखे ठेवणे आवश्यक आहे त्याप्रमाणे लेखे तयार करून विभागाने तपासणीसाठी उपलब्ध करून दिलेले नाहीत.

  नियम 295 नुसार प्राप्त झालेल्या अनामत रकमांच्या बाबतीत नमुना 24 मध्ये प्राप्त झालेल्या अनामत रकमांची नोंद वही ठेवण्यात येईल या नोंदवहीमध्ये प्रपात झालेल्या अनामंत रकमांचे प्रकार, कार्यादेश क्रमांकाचे तपशिल, अनामत रकमा कशाबद्दल प्राप्त झालेल्या आहे याचा तपशील, अनामत रकमांबाबतच्या शर्ती, दिनांक, परतफेडीचा देय

दिनांक इत्यादीसंबंधी निरनिराळ्या वर्गाकरिता स्वतंत्र पृष्ठावर नोंदी ठेवलेबाबत नमुद आहे. मात्र याप्रमाणे विहित नमुन्यातील रजिस्टर नोंद नसल्याचे आढळते.

- **पक्क्या सदरी अग्रीम रक्कमा परताव्या बाबत :—** काम पुर्ण होऊन निविदा अटी-शर्ती / करारनामा अटी-शर्तीनुसार दोष दायित्व कालावधी (Diffect Liability Period) पुर्ण झाल्यावर परत करण्यात येणाऱ्या ठेवी. अशा प्रकारे वर्गिकरण करणे आवश्यक आहे. तथापि याप्रमाणे स्वतंत्र वर्गीकरण करून रजिस्टर ठेवलेले नसल्याचे निदर्शनास येते.

महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखा संहिता नियम क्र 190 (3) अन्वये तीन वर्षापर्यंत मागणी न केलेल्या सर्व शिलकी रक्कमा, प्रत्येक वर्षअखेर व्यपगत होतील, काम पुर्ण होऊन निविदा अटी-शर्तीनुसार परतावा न केलेल्या अनामत

रकमा पक्क्या सदरी जमा करून तशी नोंद स्वतंत्र वर्गीकरण रजिस्टर मध्ये घेणे आवश्यक आहे, तसेच अशा पक्क्या सदरी जमा झालेल्या रकमा परतावा करतेवेळी मा. आयुक्त सो. यांचे मंजुरीने अदा करणे आवश्यक आहे, तथापि विभागाने त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

उदा.-

अ.क्र.	व्हाऊचर क्रदिनांक/.	पावती पुस्तक क्रदिनांक/.	मक्तेदाराचे नाव	रक्कम रुपये	शेरा
1	286, 14/12/2022	2840/94 28/04/2017	**श्री शशांक वडजे**	12,460/-	**तीन वर्षापेक्षा जास्त कालावधी**
2	251, 21/11/2022	2756/29 15/10/2016 2756/11 14/10/2016 2930/05 02/08/2018	**मे सकुरा साईन्स प्रा नाशिक .लि.**	1,43,611/- 4,04,188/- 2,24,797/-	**तीन वर्षापेक्षा जास्त कालावधी**
3	237, 15/11/2022	2780/03 06/12/2016	**मे मार्तंड एन्टरप्रायजेस , नाशिक**	86,800/-	--

- काम पुर्ण होऊन निविदा अटी-शर्तीनुसार दोष दायित्व कालावधी (Diffect Liability Period) पुर्ण झाल्यावर परत करणे आवश्यक आहे, परंतु याबाबत मुदती अगोदरच परतावा देयक अदा केलेला असुन सदर बाब अनियमित असल्याचे दिसुन येते.

उदा.-

अ. क्र.	**व्हाऊचर क्र. / दिनांक**	**पावती पुस्तक क्र. / दिनांक**	**मक्तेदाराचे नम्व**	**रक्कम रुपये**	**काम पूर्ण दाखला दिनांक**	**दोष दायित्व कालावधी पूर्ण**	**शेरा**
1	397, 16/03/2023	2871/84 24/10/2017 3195/38 07/11/2022	**मे. महाजन ब्रदर्स, नाशिक**	5,25,700/- 2,268/-	31/12/2021	**36 महिने** 31/12/2024	**33 महिने अगोदर परतावा**

- **<u>अनामत रकमा परत करणे</u>**

महाराष्ट्र लेखा संहिता नियम 296,297, व 298 अन्वये पूर्तता विभागाने केलेली नाही. करारनामा अटी व शर्तीनुसार कामाच्या समाधाकारकरित्या पूर्ततेनंतर सुरक्षा अनामत ठेव परत करतांना परतावा देते वेळी परतावा मंजुरी संचिकेत, अनामतीची मुळ पावती, काम पूर्णत्व दाखला, कामाचे देयक, करारनामा प्रत संलग्न नाही, त्यामुळे परतावा

प्रकरणांमध्ये कामाचा D.L.P (Diffect Liability Period) नमूद नसल्याने कामाचा दोषदायित्व कालावधी किती आहे? याबाबत समजू शकले नाही.

उदा. –

अ.क्र.	व्हाऊचर क्र. / दिनांक	पावती पुस्तक क्र. / दिनांक	मक्तेदाराचे नाव	रक्कम रुपये	शेरा
1	423 ,27/03/2023	2943/79 14/03/2016	मे आर के सावंत , नाशिक	21,26,000/-	कामाचे देयक , करारनामा प्रत .संलग्न नाही
2	384, 08/03/2023	2943/77 12/03/2019	मे यशश्री कन्स्त्र. नाशिक	15,88,500/-	कामाचे देयक , सोबत संलग्न .नाही

वरील बाबींची शाशंकता वाटते त्यामुळे सदर बाबींची खात्री करता आली नाही,

- **<u>अनामत परतावा झाल्याचा खतावणी रजिष्टरवर नोदी न घेतले बाबत.</u>**

१. सुरक्षा अनामत परतफेड केल्या मात्र त्यांच्या नोंदी खतावणी रजिस्टरवर घेण्यात आलेल्या नाही.
उदा. सन 2022-23 या आर्थिक वर्षातील एकूण 1 ते 15 संचीकातील एकूण – 433 प्रकरणांची हस्तलिखित नोंदी खतावणी रजिस्टरवर घेऊन तपासणीसाठी उपलब्ध करून देण्यात आले नाही.

२. परतफेडीच्या नोंदी न घेतल्यामुळे तसेच अनामत रकमांच्या मुळ पावत्या परतावा मंजुरीसाठी सादर न केल्याने सदर रकमा दुबार देण्याची शक्यता नाकारता येत नाही.

उदा.

अ.क्र.	मक्तेदाराचे / ठेवीदाराचे नांव	व्हाऊचर क्र. / दिनांक	सर्वसाधारण पावती क्रमांक	पावती दिनांक	र. रु.	शेरा
1	हायटेक सर्व्हिसेस	366 28/02/2023	2754/31	07/10/2016	1,00,000/- (5,00,000/- पैकी)	करारनमा व मुळ पावती नाही
2	महेंद्रसिंग ठाकूर	280 14/12/2022	3048/08	24/09/2020	28,195/-	मुळ पावती नाही

३. विभागाने अनामत रक्कम परतावा प्रस्ताव संचिकेत मक्तेदारांकडून मूळ पावत्या ताब्यात घेवून प्रस्तावासोबत संलग्न केलेल्या नाही.

४. विहित मुदतीत परतफेडी न केलेल्या अनामत रकमा पक्क्या सदरी जमा केल्याबाबत स्वतंत्र प्रमाणित नोंदवही तयार करून तपासणीसाठी सादर केलेली नाही. त्यामुळे चालू आर्थिक वर्षात किती अनामत रक्कम जमा झाली, किती रक्कम सक्षम मान्यतेने परत केली व किती शिल्लक रक्कम पक्या सदरी जमा झाली याची पडताळणी करता आली नाही.

५. महाराष्ट्र नगरपरिषद लेखा संहिता, 20-11 प्रकरण 20 मधिल नियम 289 व 290 मधील तरतुदीनुसार सन 2022-23 या आर्थिक वर्षात प्राप्त झालेल्या अनामत रकमांचे विहित असलेल्या कार्यपद्धती व नमुन्यात ठेवलेले वर्गीकृत (अल्प मुदत / दीर्घ मुदत ठेव) लेखे अद्ययावत व प्राधिकृत अधिकाऱ्यांच्या स्वाक्षरीने प्रमाणित करून तपासणी करणेकामी उपलब्ध करून देण्यात आलेले नाहीत.

विहित मुदतीत परतफेड न केलेल्या अनामत रकमा पक्क्या सदरी जमा केल्याबाबत स्वतंत्र प्रमाणित नोंदवही तयार करून तपासणीसाठी सादर केलेली नाही. त्यामुळे चालू आर्थिक वर्षात किती अनामत रक्कम जमा झाली? किती रक्कम सक्षम मान्यतेने परत केली व किती शिल्लक रक्कम पक्या सदरी जमा झाली याची

पडताळनि करता आली नाही. अनुषंगीक कागदपत्रांसह याचा खुलासा केला असून तसेच उपरोक्त संदर्भानुसार विभागाने केलेला खुलासा संयुक्तीक वाटत नसून सदरचा आक्षेप परिच्छेद कायम करण्यात येत असून अहवालात अंतर्भुत करण्यात येत आहे.

परिच्छेद क्र. 17 :- कर्मचारी मासिक वेतन, जादा कामाचा मोबदला, 7 वा वेतन आयोग फरक, भत्ते इ. बाबत

सन 2022-23 या आर्थिक वर्षातील मनपा अधिकारी/कर्मचारी यांचे मासिक वेतन, जादा कामाचा मोबदला वेतन, 7 वा वेतन आयोग फरक, वाहतुक भत्ता व इतर भत्ता देयके यासंबंधीच्या लेखा विभागाने उपलब्ध करुन दिलेल्या व्हौचर क्रमांक ई-001 ते ई-4379 ची तपासणी केली असता, त्यामध्ये खालील त्रुटी व अनियमितता आढळुन आलेल्या आहेत त्यानुसार लेखा विभागाने पत्र जा.क्र./मनपा/लेखा/वशि/403/2023 दिनाम्क 17/08/2023 अन्वये सदर रक्कम वसुल झाल्याचे कळविलेले आहे. त्यानुसार लेखापरिक्षण विभागाने अर्धसमास स्मरण पत्र क्र. 1 जा.क्र./मुलेप/वशि/678/2023 दिनांक 06/09/2023 अन्वये अर्धसमास पत्र देवून त्यात अशा व इतरही कर्मचा-यांना पदोन्नती मिळाल्याचे दिनांकापासून ते आजपावेतो धुलाई भत्ता, घाणभत्ता व मनपाचे वाहन पुरविलेले असतांनाही वेतनामध्ये मागिल दिनांकापासून ते आजपावेतो जादा अदायगी झालेबाबत खात्री करुन वसुली करणेबाबत कळविले असता लेखा विभागाने अनुपालन सादर केलेले नाही. त्यामुळे जादा अदायगी झाल्याची शक्यता नाकारता येत नाही. सदर जादा अदायगी झालेली रक्कम लेखा विभागाने वसुलीची कार्यवाही करावी. पुढील तक्त्यात नमुद केलेली रक्कम ही फक्त प्रमाणपत्रात दर्शविलेल्या कालावधीपुरती मर्यादीत आहे. याव्यतिरिक्तच्या कालावधीतील रक्कमेची वसुलीची सर्व जबाबादारी लेखा विभागाची राहील.

अ.नं.	व्हाउचर क्र.व दिनांक	कर्मचारी नांव व हुददा, पे.सेंटर	तपशिल	वसुलपात्र र. रु.
1	इ-101, दि.8/4/2022	रतन शंकर लोणे, शाखा अभियंता,25/25	वाहन भत्ता माहे डिसेंबर 2021 व जानेवारी 2022 मध्ये 28 हजर दिवसांचा र.रु.723/- ऐवजी र.रु.756/- अदा केल्याने (दोन महिन्यांचे)	66
1	इ-747, दि 8/6/2022	गांगुर्डे विनायक माधवराव, सहा.कनिष्ठ अभियंता-66/02	श्री.गांगुर्डे यांना मनपाचे वाहन उपलब्ध करुन दिलेले असतांना सुध्दा सदर देयकामध्ये वाहतुक भत्ता र.रु.1200/- अदा केल्याने	1,200
2	इ-4185, दि 1/3/2023	भुषन प्रकाश निरभवणे, क.लि. -25/10	श्री.निरभवणे यांची सफाई कामगार पदावरुन कनिष्ठ लिपिक या पदावर पदोन्नती होऊनही सदर देयकामध्ये धुलाई व घाण भत्ता अदा केल्याने	200
3	इ-4220, दि 1/3/2023	शेख जुल्फेकार मेहमुद, क.अभियंता -66/02	श्री.शेख यांची मिस्त्री पदावरुन क.अभियंता या पदावर पदोन्नती होऊनही सदर देयकामध्येधुलाई भत्ताअदा केल्याने	100
4	इ-4202, दि 1/3/2023	पावडे संजय शिवाजी, क.लि. – 20/02	श्री.पावडे यांची सफाई कामगार पदावरुन कनिष्ठ लिपिक या पदावर पदोन्नती होऊनही सदर देयकामध्ये धुलाई भत्ताअदा केल्याने	96
5	इ-4202, दि 1/3/2023	पवार अमित नंदकिशोर, क.लि. – 20/02	श्री.पवार यांची सफाई कामगार पदावरुन कनिष्ठ लिपिक या पदावर पदोन्नती होऊनही सदर देयकामध्ये धुलाई व घाण भत्ताअदा केल्याने	200
6	इ-4203, दि 1/3/2023	राठोड प्रकाश चिंधा, क.लि. – 20/03	श्री.राठोड यांची सफाई कामगार पदावरुन कनिष्ठ लिपिक या पदावर पदोन्नती होऊनही सदर देयकामध्ये घाण भत्ताअदा केल्याने	100
7	इ-4245,	काकडे बी.व्ही.,	सदर देयकामध्ये अतिकालिन भत्ता	1,220

अ.नं.	व्हाउचर क्र.व दिनांक	कर्मचारी नांव व हुददा, पे.सेंटर	तपशिल	वसुलपात्र र. रु.
	दि 1/3/2023	वाहनचालक - 22/03	र.रु.45,980/- देय असतांना त्यांना तो र.रु. 47,200/- अदा केल्याने 1220/- जादा अदा	
8	इ-4245, दि 1/3/2023	सरोदे अशोक बाळु, वाहनचालक – 22/03	सदर देयकामध्ये अतिकालिन भत्ता र.रु.43,160/- देय असतांना त्यांना तो र.रु. 47,200/- अदा केल्याने 4040/- जादा अदा	4,040
			एकुण	7,222

2. उपरोक्त नमुद केलेल्या काही देयका मध्ये व सोबत जोडलेल्या पुरवणी देयकांमध्ये संबंधीत बिल तपासनिस व उपमुख्य लेखापाल यांची स्वाक्षरी घेतल्याचे निदर्शनास येत नाही त्याची पुर्तता करण्यात यावी.

3. वेतनातील फरक दुबार अदायगी बाबत.

श्रीमती गायकवाड सिमा शरद, कनिष्ठ लिपीक, विविधकर पंचवटी पेसेंटर क्र. 21/04 माहे ऑक्टोंबर पेड इन नोव्हेंबर 2022 वेतन देयकासोबत नस्ती क्र. ई 47 प्रमाणक (व्हाऊचर) क्रमांक 2660 दि. 22/10/2022 द्वारे वेतन फरक र. रु. 9,95723/- अदा केलेले असून यापूर्वीच नस्ती क्र. ई 47 प्रमाणाक (व्हाऊचर) क्रमांक 2505 दि. 17/10/2022 अन्वये र. रु. 9,95,723/- अदा केलेले होते त्यानुसार सदरची रक्कम दुबार अदायगी झालेली आहे. त्याची जा.क्र./लेखा.वशि/683/2023 दि. 07/12/2023 अन्वये पावती बुक क्र. 01720 पास क्र. 71 दिनांक 06/12/2023 अन्वये मनपा खजिन्यात जमा केलेले आहे. विभागाने नियमोचित व्याजाची वसुली करणे आवश्यक आहे.

<u>परिच्छेद क्र. 18 :-</u> सरकारी शिक्षण कर आणि रोजगार हमी व निवासी कर भरणा महाराष्ट्र शासकीय कोषागारात भराण मुदतीत न केले बाबत.

महाराष्ट्र शासन परिपत्रक क्र.ईवीसी/1097/प्र.क्र.205/ल-5 मंत्रालय दि. 03/04/1998 अन्वये सरकारी शिक्षणकर आणि रोजगार हमी व निवासी कर महानगरपालिकेने वसुल केले नंतर मुदतीत महाराष्ट्र शासन कोषागारात भरणा करणे आवश्यक आहे. मात्र खालील तपशिलात नमुद केले नुसार मुदतीत भरणा केलेला नाही.

अ) सरकारी शिक्षण कर

महिना व वर्ष	एकूण वसुल रुपये	एकूण वसुल रक्कमेचा 2.25% रक्कम मनपाकडे जमा रुपये	उर्वरित रक्कम शासनास जमा रुपये	शासनास जमा केल्याचा दिनांक	विलंबाने भरणा केल्याचा कालावधी
एप्रिल 2022	1,01,02,388	2,27,304	98,75,084	5/9/2022	चार महिने विलंब
मे 2022	1,35,11,033	3,03,998	1,32,07,035	5/9/2022	तीन महिने विलंब
जुन 2022	1,09,19,315	2,45,685	1,06,73,630	5/9/2022	दोन महिने विलंब
जुलै 2022	53,06,038	1,19,386	51,86,652	5/9/2022	एक महिना विलंब
ऑगस्ट 2022	37,97,659	85,447	37,12,212	4/10/2022	एक महिना विलंब
सप्टेंबर 2022	50,87,095	1,14,460	49,72,635	18/10/2022	
ऑक्टोंबर 2022	4,97,36,919	11,19,081	4,86,17,838	22/11/2022	

महिना व वर्ष	एकूण वसुल रुपये	एकूण वसुल रक्कमेचा 2.25% रक्कम मनपाकडे जमा रुपये	उर्वरित रक्कम शासनास जमा रुपये	शासनास जमा केल्याचा दिनांक	विलंबाने भरणा केल्याचा कालावधी
नोव्हेंबर 2022	72,42,505	1,62,956	70,79,549	24/1/2023	दोन महिने विलंब
डिसेंबर 2022	82,54,714	1,85,731	80,68,983	24/1/2023	
जानेवारी 2023	90,84,240	2,04,395	88,79,845	21/2/2023	
फेब्रुवारी 2023	1,09,87,460	2,47,218	1,07,40,242	27/3/2023	
मार्च 2023	6,19,79,215	13,94,532	6,05,84,683	18/5/2023	दोन महिने विलंब
एकुण	19,60,08,581	44,10,193	19,15,98,388		

ब) रोजगार हमी कर

महिना व वर्ष	एकूण वसुल रुपये	एकूण वसुल रक्कमेचा 2.25% रक्कम मनपाकडे जमा रुपये	उर्वरित रक्कम शासनास जमा रुपये	शासनास जमा केल्याचा दिनांक	विलंबाने भरणा केल्याचा कालावधी
एप्रिल 2022	17,08,679	38,445	16,70,234	5/9/2022	एक महिना विलंब
मे 2022	20,23,077	45,519	19,77,558	4/10/2022	एक महिना विलंब
जुन 2022	13,31,435	29,957	13,01,478	18/10/2022	
जुलै 2022	7,47,903	16,828	7,31,075	22/11/2022	
ऑगस्ट 2022	5,10,536	11,487	4,99,049	24/1/2023	दोन महिने विलंब
सप्टेंबर 2022	8,14,387	18,324	7,96,063	24/1/2023	
ऑक्टोंबर 2022	72,70,188	1,63,579	71,06,609	21/2/2023	
नोव्हेंबर 2022	13,82,771	31,112	13,51,659	27/3/2023	
डिसेंबर 2022	13,41,022	30,173	13,10,849	18/5/2023	दोन महिने विलंब
जानेवारी 2023	14,14,460	31,825	13,82,635	5/9/2022	एक महिना विलंब
फेब्रुवारी 2023	18,53,596	41,706	18,11,890	4/10/2022	एक महिना विलंब
मार्च 2023	1,07,25,895	2,41,333	1,04,84,562	18/10/2022	

महिना व वर्ष	एकूण वसुल रुपये	एकूण वसुल रक्कमेचा 2.25% रक्कम मनपाकडे जमा रुपये	उर्वरित रक्कम शासनास जमा रुपये	शासनास जमा केल्याचा दिनांक	विलंबाने भरणा केल्याचा कालावधी
एकुण	3,11,23,949	7,00,288	3,04,23,661		

क) निवासी कर

महिना व वर्ष	रक्कम शासनास जमा रुपये	शासनास जमा केल्याचा दिनांक	विलंबाने भरणा केल्याचा कालावधी
एप्रिल 2022	4,90,965	5/9/2022	चार महिने विलंब
मे 2022	6,04,590	5/9/2022	तीन महिने विलंब
जुन 2022	56,40,84	5/9/2022	दोन महिने विलंब
जुलै 2022	1,82,302	5/9/2022	एक महिना विलंब
ऑगस्ट 2022	2,08,863	4/10/2022	एक महिना विलंब
सप्टेंबर 2022	1,59,192	18/10/2022	
ऑक्टोंबर 2022	22,93,716	22/11/2022	
नोव्हेंबर 2022	2,67,193	24/1/2023	दोन महिने विलंब
डिसेंबर 2022	4,32,452	24/1/2023	
जानेवारी 2023	3,94,234	21/2/2023	
फेब्रुवारी 2023	3,60,240	27/3/2023	
मार्च 2023	40,39,763	18/5/2023	दोन महिने विलंब
एकुण	99,97,594		

महाराष्ट्र (मोठ्या निवासी जागा असलेल्या) इमारतींवरील कर अधिनियम, १९७९ मधील कलम १२(४) व शासन निर्णय क्र. संकिर्ण-२०१६/प्र. क्र. ८२/नवि-१६ दिनांक १५/०३/२०२१६ अन्वये महानगरपालिकेस वसुल केलेल्या रक्कमेच्या ५ टक्के इतकी रक्कम नुकसान भरपाई देण्याची तरतूद आहे. त्यानुसार एकूण वसूल रकक्म ९९,९७,५९४/- च्या ५ टक्के रक्कम 4,99,880/- मा. शासनाकडे मागणी केलेली आढळून येत नाही.

ड) उपकर (सेस)

महिना व वर्ष	एकूण वसुल रुपये	एकूण वसुल रक्कमेचा 1% रक्कम मनपाकडे जमा रुपये	उर्वरित रक्कम शासनास जमा रुपये	शासनास जमा केल्याचा दिनांक	विलंबाने भरणा केल्याचा कालावधी
मार्च 2022	13920476	139205	13781271	21-04-2022	1 महिना
एप्रिल 2022	724316	7243	717073	20-05-2022	1 महिना
मे 2022	5995964	59959	5936005	08-08-2022	3 महिना
जुन 2022	7989000	79890	7909110	08-08-2022	2 महिना
जुलै 2022	4000078	40000	3960078	05-09-2022	2 महिना

महिना व वर्ष	एकुण वसुल रुपये	एकूण वसुल रक्कमेचा 1% रक्कम मनपाकडे जमा रुपये	उर्वरित रक्कम शासनास जमा रुपये	शासनास जमा केल्याचा दिनांक	विलंबाने भरणा केल्याचा कालावधी
ऑगस्ट 2022	5113123	51131	5061992	14-10-2022	2 महिना
सप्टेंबर 2022	5140954	51409	5089545	14-10-2022	1 महिना
ऑक्टोंबर 2022	11608844	116088	11492756	28-11-2022	1 महिना
नोव्हेंबर 2022	578404	5784	572620	29-12-2022	1 महिना
डिसेंबर 2022	911302	9113	902189	01-02-2023	2 महिना
जानेवारी 2023	1545653	15457	1530196	02-03-2023	2 महिना
फेब्रुवारी 2023	5407558	54075	5353483	24-03-2023	1 महिना
एकुण	62935672	629354	62306318		

उपकराचा भराणा विलंबाने केल्यास शासन निर्णय बीसीए २००९/प्र.क्र. १०८/कामगार ७-अ दिनांक १७/०६/२०१० परिशिष्ट — १ मधील मुद्दा क्र. १३ मधील कलम ८ नुसार २% व्याज आकारणी करण्याची तरतूद आहे, भविष्यात विलंबाने भरणा केलेल्या व्याजाची / दंडाच्या रक्कमेची मागणी केल्यास याबाबत सर्वस्वी जबाबदारी संबंधितांची राहील.

इ) प्रिमियम शुल्क आणि फायर इन्फ्रास्ट्रक्चर शुल्क

महाराष्ट्र राज्य बांधकामांसाठी "युनिफाईड विकास नियंत्रण आणि प्रोत्साहन नियमातील नियम २.२.१४ चे तरतुदीनुसार प्रिमियम शुल्क आणि फायर इन्फ्रास्ट्रक्चर शुल्क वसुल करुन 50% शासनास भरणे आवश्यक आहे.

माहे	एकुण वसुल रक्कम	एकुण वसुल रक्कमेवरील व्याज	एकुण रक्कम	सदर रक्कमेतील शासनास 50% भरणा आवश्यक
एप्रिल 2022	16,806,507.00	1,623,221.00	18,429,728.00	9,214,864.00
मे 2022	120,714,717.00	1,809,125.00	122,523,842.00	61,261,921.00
जुन 2022	209,107,819.00	12,875,563.00	221,983,382.00	110,991,691.00
जुलै 2022	235,613,784.60	1,952,607.00	237,566,391.60	118,783,195.80
ऑगस्ट 2022	66,225,151.00	1,665,642.00	67,890,793.00	33,945,396.50
सप्टेंबर 2022	166,293,582.00	16,874,147.00	183,167,729.00	91,583,864.50
ऑक्टोंबर 2022	381,565,341.00	2,052,421.00	383,617,762.00	191,808,881.00
नोव्हेंबर 2022	27,687,409.00	1,447,300.00	29,134,709.00	14,567,354.50
डिसेंबर 2022	35,649,291.00	18,047,886.00	53,697,177.00	26,848,588.50
जानेवारी 2023	56,489,986.00	2,102,327.00	58,592,313.00	29,296,156.50
फेब्रुवारी 2023	61,529,502.00	1,447,300.00	62,976,802.00	31,488,401.00
मार्च 2023	10,484,332.00	20,450,395.00	30,934,727.00	15,467,363.50
एकूण	1,388,167,421.60	82,347,934.00	1,470,515,355.60	735,257,677.80

परिच्छेदक्र. 19 :- मनपा खजिन्यात जमा होणारा सर्व प्रकारचे ऑनलाईन भरणाचे लेखे प्राप्त न झाले बाबत.

मनपा खजिन्यात जमा होणा-या सर्व प्रकारचे ऑनलाईन भरणा प्राप्त झालेल्या रक्कमांचे प्रमाणित लेखे लेखापरीक्षण कामी उपलब्ध करुन देण्यात आलेले नाहीत. त्यामुळे बँकेतील जमा रक्कम व डे-बुक वरील नोंदी यांचा ताळमेळ घेता आला नाही.

परिच्छेद क्र. 20 :- सर्वसाधारण पावती पुस्तके.

सन 2022-23 या आर्थिक वर्षातील विविध कर विभागाचे (खजिना) लेखापरिक्षण करणेकामी अभिलेखे उपलब्ध करुन देण्याबाबत कळविण्यात आलेले होते त्यानुसार सन 2022-23 या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षणाकामी मनपा मुख्यालयातील खजिना (खजिना) विभागाकडुन खालील प्रमाणे लेखे उपलब्ध करुन देण्यात आलेले होते.

- सर्वसाधारण अनामत पावती पुस्तके 3168 ते 3200, 3202 ते 3205, 3206 (1 ते वापर), 3181 (1 ते 55 वापर), 3159 व 3207, (रिइश्यु सन 2023-2024 करीता 1 ते 100 पास कोरे) एकुण 21 पुस्तके
- सर्वसाधारण पावती पुस्तके 689, 844, 845, 820, 819, 848, 849, 893, 894, 895, 896, 897, 929, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 928 (1 ते 62 वापर), 1330, ते 1332, 1333 (1 ते 26 वापर) एकुण 24 पुस्तके
- अनामत भरणा चलन क्र. 523, 524, 494, 1539, 382 व 606 (1 ते 13 वापर).
- अनातम भरणा किर्द क्र. 02
- इतर भरणा किर्द 02

उपरोक्त लेख्यांचे लेखापरिक्षण केले असता खालील प्रमाणे अनियमितता आढळुन आलेल्याआहेत त्या खालील प्रमाणे

1) एकच पावती पुस्तक छपाई विभागाकडुन रि इश्यु न करता दोन आर्थिक वर्षात वापरले बाबत :- सर्वसाधारण अनामत पावती पुस्तक क्र. 3159 हे सन 2021-2022 या आर्थिक वर्षातील असल्याने सदरचे पावती पुस्तक हे पास क्र. 1 ते 42 सन 2021-2022 या आर्थिक वर्षात वापर केल्याचे निदर्शनास येते. तसेच पास क्र.43 ते 57 हे सन 2022-2023 या आर्थिक वर्षात वापर केल्याचे निदर्शनास येत असुन पास क्र. 58 ते 100 हे रद्द केल्याचे निदर्शनास येते. सदर बाब ही अनियमित आहे.
2) सर्वसाधारण पावती पुस्तक क्रमांक 689 हे सन2021-22 या आर्थिक वर्षातील असुन, सदर पावती पुस्तकात पास क्रमांक 01 ते 22 हे सन 2021-22 मध्ये वापरण्यात आलेले आहे. तसेच पास क्रमाक 23 ते 100 हे सन 2022-23 या आर्थिक वर्षासाठी वापरण्यात आलेले आहे. तथापि सदरचे पावती पुस्तक हे सन 2021-22 या आर्थिक वर्षातील असल्याने सदरचे पास क्रमांक 23 ते 100 हे प्राधिकृत अधिकारी यांच्या मान्यतेने रद करणे अथवा पुनरपारासाठी (रिश्यु) करणे आवश्यक होते. मात्र उर्वरीत पास रद न करता व पुस्तक जमा न करता पुढील वर्षात वापरले आहेत.सदर बाब ही अनियमित आहे.
3) चलन नं. 523 पास क्र. 1 ते 20 अनामत भरण्या करीता वापर करण्यात आलेला आहे. (पास क्र. 12 ते 13 व पास क्र.21 ते 30) रद्द केल्याचे निदर्शनास येते. तसेच पास क्र. 31 ते 100 हे सर्वसाधारण पावती पुस्तकातील भरण्याकरीता वापर केल्याचे निदर्शनास येते. तथापि सर्वसाधारण अनामत पावती भरणा व सर्वसाधारण पावती भरणा करण्याकरीता स्वतंत्र चलने वापरणे आवश्यक होते तथापि त्याप्रमाणे कार्यवाही झाल्याचे दिसुन येत नाही.
4) अनामत चलन क्र.382 पास क्र 1 ते 19 हे सन 2021-2022 मध्ये वापर केल्याचे निदर्शनास येते तथापि पास क्र. 20 ते 25 ए,बी,व सी सह रद्द केल्याचे निदर्शनास येते तसेच पास क्र. 26 ते 98 हे सन 2022-2023 मध्ये वापर केलेला असुन पास क्र. 99 ते 100 रद्द केल्याचे निदर्शनास येते तथापि सदरचे चलन हे सन2021-2022 मधील असुन सदरचे चलन हे रद्द करणे आवश्यक होते अथवा बुक इश्यु विभागाकडुन रि इश्यु करणे आवश्यक होते त्याप्रमाणे विभागाने कार्यवाही केल्याचे दिसुन येत नाही.
5) अनामत चलन क्र 1539 पास क्र 1 ते 36 हे सन 2017-2018व पास क्र. 37 ते 43 हे सन 2018-2019 मध्ये वापर केल्याचे निदर्शनास येत असुन पास क्र.44 व 100 हे रद्द केल्याचे निदर्शनास येते तसेच पास क्र.45 ते 99 हे सन 2022-2023 मध्ये सर्वसाधारण पावती पुस्तकातील भरण्याकरीता वापर केल्याचे निदर्शनास येते. तथापि सर्वसाधारण अनामत पावती भरणा व सर्वसाधारण पावती भरणा करण्याकरीता स्वतंत्र चलने वापरणे आवश्यक होते तसेच सदरचे चलन हे रद्द करणे आवश्यक होते अथवा बुक इश्यु विभागाकडुन रि इश्यु करणे आवश्यक होते त्याप्रमाणे विभागाने कार्यवाही केल्याचे दिसुन येत नाही. चलन क्र 494 हे सर्वसाधारण अनामत पावती,

सर्वसाधारण पावती भरणा फायर फंड करीता एकत्र चलन वापरण्यात आलेले आहे. तथापि सदर भरण्याकरीता स्वतंत्र चलने वापरणे आवश्यक असतांना त्याप्रमाणे विभागाने कार्यवाही केल्याचे दिसुन येते नाही.

परिच्छेद क्र. 21 :- बँक गॅरंटीचे अभिलेखे.

सन २०२२-२३ या आर्थिक वर्षातील मनपाच्या शासकिय उदा. पनि पुरवठा यांत्रिकी, वितरण, विद्युत, भुसंपादन न्यायलयीन प्रकरणाबाबत व इतर कामाकरीता देण्यत आलेल्या बँक गॅरंटीचे अभिलेखे व तद्नुषंगिक लेखे लेखापरीक्षण कामी उपलब्ध करुन देण्यात आलेले नाहीत. त्यामुळे त्याबाबतची खात्री करता आलेली नाही.

शासन परिपत्रक क्र. लोलेस-2016/प्रक्र.03/नवि-31 दिनांक 22/01/2016 अन्वये वार्षीक अहवाल सादर करणे कामी वेळेचे बंधन असल्याने तसेच लेखापरिक्षण कालमर्यादेत पुर्ण करावयाचे असल्याने उपरोक्त माहिती व प्रमाणित अभिलेखे सत्वर उपलब्ध करून देणे बाबत वित्त व लेखा विभागास उपरोक्त पत्रान्वये व समक्षअंति वारंवार मागणी करुनही विभागाने लेखे उपलब्ध करुन दिले नाही तरी सदरचा आक्षेप कायम करण्यात येत आहे. सदरच्या अभिलेख्यामध्ये काही अपहार व अनियमितता, मनपा आर्थिक नुकसान झाल्यास याची सर्वस्वी जबाबदारी विभागाची राहील.

शिक्षण विभाग सन 2022-2023

1) अभिलेखे उपलब्ध करुन न दिले बाबत

1) जा.क्र./मुलेप/वशि/डेस्क-6/142/2023 दि. 11/04/2023
2) जा.क्र. /मुलेप/वशि/डेस्क-6/406/2023 दि. 11/06/2023
3) जा.क्र. /मुलेप/वशि/डेस्क-6/586/2023 दि. 26/07/2023

उपरोक्त विषयांन्वये नाशिकमहानगरपालिकेकडून मनपा शिक्षण विभागास आस्थापनापोटी 50% व आस्थापना खर्चाव्यतिरिक्त इतर खर्चासाठी 100% रक्कम अनुदान स्वरूपात दिली जाते. या खर्चाचे लेखापरिक्षणकरीता खालील लेखे उपलब्ध करून देण्यात आलेले नाही

1) शिक्षण विभागात झालेल्या सर्व खर्चाच्या मूळ नस्ती व अनुषंगिक लेखे.
2) शिक्षण विभागाचे मंजुर अंदाजपत्रक
3) वजावट रजिष्टर, स्टॉक रजिष्टर मनपा कडून प्रत्येक वर्षात वर्ग झालेल्या रक्कमांचा तपशिल व शिक्षण विभागाकडे जमा खर्च झालेल्या रक्कमांचा तपशिल.
4) एकुण प्राथमिक शाळा संख्या, त्यांची यादी.
5) या वर्षात एकुण विद्यार्थी संख्या, त्यांची यादी
6) कॅश बुक, डे बुक, रोजकिर्द रजिष्टर (कॅशबुक) बँक ताळमेळ पत्रक
7) भविष्य निर्वाह निधी बृहतपत्रक (Brod Sheet) लेजर,डे-बुक, बँक पासबुक
8) मनपा मालकीच्या एकुण इमारत संख्या, इमारत भाडे, तसेच शाळा, शाळांचे मैदाने खाजगी कार्यक्रम समारंभाकरीता देणेबाबतची भाडे पावती, ठराव, आदेश व संबंधित लेखे.

शासन परिपत्रक क्र. लोलेस-2016/प्रक्र.03/नवि-31 दिनांक 22/01/2016 अन्वये वार्षीक अहवाल सादर करणे कामी वेळेचे बंधन असल्याने तसेच लेखापरिक्षण कालमर्यादेत पुर्ण करावयाचे असल्याने उपरोक्त माहिती व प्रमाणित अभिलेखे सत्वर उपलब्ध करून देणे बाबत शिक्षण विभागास उपरोक्त पत्रान्वये व समक्षअंति वारंवार मागणी करुनही विभागाने लेखे उपलब्ध करुन दिले नाही तरी सदरचा आक्षेप कायम करण्यात येत आहे. सदरच्या अभिलेख्यामध्ये काही अपहार व अनियमितता, मनपा आर्थिक नुकसान झाल्यास याची सर्वस्वी जबाबदारी विभागाची राहील.

मुख्यलेखापरिक्षक
नाशिक महानगरपालिका, नाशिक

महानगरपालिका सचिवालय

नाशिक महानगरपालिका, नाशिक

स्थायी समिती ठराव

सभा क्र. : १४

विषय क्र. : ३८० ठराव क्र. : ३८० दिनांक : १५/०१/२०२४

संदर्भ :-मा.आयुक्त तथा प्रशासक सो.यांचेकडील जा.क्र./मुलेप/९०६/२०२४,दि.१०/०१/२०२४चे पत्र.

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमातील कलम ४५२ (अ) मधील तरतुदी नुसार मा.प्रशासक सो.यांना प्राप्त झालेल्या अधिकारानुसार असा ठराव करण्यांत येत आहे कि,

मुख्य लेखापरिक्षक नाशिक महानगरपालिका, नाशिक यांचा महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम १०५ अन्वये आर्थिक वर्ष सन २०२३ - २०२४ मधील दिनांक १३/११/२०२३ ते १५/१२/२०२३ या कालावधीतील साप्ताहिक अहवाल सादर करण्यात येत आहे. सन २०२०-२१ व सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षातील कार्योत्तर लेखापरिक्षण व सन २०२३-२०२४ या वर्षाचे मुख्यालयातील विविध विभागांचे व सहाही विभागीय कार्यालयातील महसुली व भांडवली खर्चाचे पुर्व लेखापरिक्षणाचे कामकाज करणेत आले आहे. लेखापरिक्षणास प्राप्त झालेल्या नस्त्या,देयके यामधून र. रू. १३८०९९/- (अक्षरी रुपये एक लक्ष अडोतिस हजार नव्याण्णव फक्त) इतक्या रकमेची वसुली / बचत करणेत आली. त्यामुळे मनपाची बचत झाली आहे.

लेखापरिक्षण विभागातील अधिकारी / कर्मचारी यांचे कामकाजाचा साप्ताहिक संक्षिप्त अहवाल खालील प्रमाणे तसेच लेखा व वित्त विभागाचा सन २०२२-२३ चा वार्षिक लेखा अहवाल सादर करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	कालावधी	बचत / वसुली र.रुपये
१	दि. १३/११/२०२३ ते १७/११/२०२३	१२१४६८
२	दि. २०/११/२०२३ ते २४/११/२०२३	१८६८
३	दि. २८/११/२०२३ ते ०१/१२/२०२३	१४२१८
४	दि. ०४/१२/२०२३ ते ०८/१२/२०२३	५४५
५	दि. ११/१२/२०२३ ते १५/१२/२०२३	००
--	**एकुण वसुली / बचत रक्कम रुपये ---**	**१३८०९९**

तरी मनपा अधिनियम १९४९ मधील कलम १०५ अन्वये साप्ताहिक दैनंदिनीचा अहवाल व महाराष्ट्र शासन नगरविकास परिपत्रक क्र. लोलेस २०१६/प्र.क्र.०३/नवि-३१, दि. २२.०१.२०१६ अन्वये लेखा व वित्त विभागाचा सन २०२२-२३ च्या वार्षिक लेखा अहवालस नियमानुसार मंजुरी देण्यात येत आहे.

(मदन हरिश्चंद्र)
प्र.नगरसचिव,
नाशिक महानगरपालिका,नाशिक.

(डॉ.अशोक करंजकर)
प्रशासक,
नाशिक महानगरपालिका,नाशिक

लेखापरिक्षण विभाग
आवक पत्र क्र. ९५५०
दिनांक ५/२/२४
श्री.
५५१०
मु.ले.प.